

OBĚŤ
~~BOUŘI~~

DOLORES REDONDO

OBĚŤ
~~BOUŘI~~

panteon

Ze španělského originálu
Ofrenda a la tormenta
Destino, Barcelona 2014

Copyright © 2014 by Dolores Redondo Meira
First published by Destino, Spain
Published by arrangement with Pontas Literary & Film Agency, Spain
Copyright © 2016 by Panteon
Cover © 2016 by Emil Křížka
Translation © Marie Jungmannová 2016

Panteon, Národní 21, 110 00 Praha
www.knihypanteon.cz | www.facebook.com/knihypanteon

Přeložila: Marie Jungmannová
Návrh obálky: Emil Křížka
Sazba: DTP Panteon
Tisk a vazba: CPI, Pohořelice
Printed in Czechia

ISBN 978-80-87697-52-8

Eduardovi, jako všechno, co dělám.

*Tetě Ángele a všem hrdým ženám z naší rodiny, které vždy
uměly udělat, co bylo třeba.*

*A především Ainaře. Nemůžu Ti zajistit spravedlnost, ale as-
poň připomenu Tvoje jméno.*

„Pro lásku boží, Doriane, pojďme pokleknout a zkusme si vzpomenout na slova modlitby.“

„Ta slova pro mě teď už nic neznamenaají.“

Obraz Doriana Graye, Oscar Wilde*

Vše, co má jméno, existuje.

Lidová víra v Baztánu, zachycená ve spise Josého Miguela de Barandiarán Čarodějnictví a čarodějnice

*Trust I seek and I find in you
Every day for us something new
Open mind for a different view
And nothing else matters*

Nothing Else Matters, Metallica

* Překlad Kateřina Hilská.

1

Lampa na příborníku osvětlovala pokoj teplým růžovým světlem, které prosvítalo jemnými kresbami víl zdobícími stínítko a získávalo další barevné odstíny. Celá sbírka plyšových zvířátek na policičky lesklýma očima sledovala vetřelce, jenž tiše studoval klidný výraz spícího dítěte. Pozorně naslouchal zvuku televize zapnuté ve vedlejší místnosti a hlasitému oddychování ženy, která spala na pohovce, kam dopadalo chladné světlo obrazovky. Přejel pohledem po pokoji a zevrubně prohlížel každý detail uchvácen tím okamžikem, jako by se tak mohl zmocnit té chvíle, uchovat si ji navždy a učinit z ní poklad, z něhož se bude věčně těšit. Se směsí dychtivosti a klidu si vryl do paměti jemnou kresbu barevného papíru, zarámované fotografie a cestovní kabelu, která obsahovala plenky a prádlo maličké, a upřel oči na postýlku. Jeho tělo zaplavil pocit blízký opilosti a pocítil, jak mu ze žaludku stoupá hrozící nevolnost. Holčička spala na zádech zachumlaná do sametového pyžamkového pytle a přikrytá do pasu prošívanou kytičkovanou pokrývkou, kterou vetřelec stáhl, aby ji viděl celou. Dítě ze spánku vydechlo a mezi růžovými rty vyklouzla nitka slin, která nakreslila na tvář vlhkou stopu. Buclaté ručičky rozevřené po stranách hlavy se lehce zachvěly a zase znehybněly. Vetřelec povzdechl, jako by se nakazil od dítěte, a v tom okamžiku, v jedné vteřině, ho zalila vlna něhy, která stačila na to, aby se mu udělalo dobře.

Vzal plyšovou hračku, která seděla v nohách postýlky jako mlčenlivý strážce, a skoro hmatatelně pocítil péči, s níž ji tam někdo umístil. Byl to lední medvídek s bílou srstí, černýma očkama a vypouklým bříškem. Kolem krku měl uvázanou červenou mašli, která se k němu nehodila a visela až dolů na nohy. Něžně přejel rukou po medvídkově hlavě a ocenil její měkkost. Pozvedl ho k obličejí, zabořil nos do jemného plyše na bříše a vdechoval příjemnou vůni drahé nové hračky.

Všiml si, jak se mu zrychlilo srdce a zároveň mu zvlhla kůže, protože se začal silně potit. Náhle pocítil nevoľi, popuzeně odtrhl medvídka od obličejí a rozhodným pohybem ho položil na nos a ústa miminku. Potom prostě přitlačil.

Ručičky se zatřásly a zvedly se k nebi, jeden z prstíčků se lehce dotkl vetřelcova zápěstí, ale za chvíľku se zdálo, že holčička zase upadá do hlubokého a posilujícího spánku, protože se všechny svaly uvolnily a mořské hvězdice ručiček znovu spočinuly na prostěradle.

Vetřelec zvedl hračku a prohlédl si tvářičku dítěte. Nebylo na ní znát žádné utrpení, jenom mírné zčervenání, které se objevilo na čele zrovna mezi očima, pravděpodobně způsobené medvídkovým nosem. V dětském obličejí už nebylo světlo a pocit, že stojí nad prázdnou nádobou, zesílil, když znovu pozvedl plyšového medvídka k obličejí, aby se nadechl dětské vůně, teď obohacené i o uniklou duši. Vůně byla tak krásná a příjemná, že se mu oči zalily slzami. Potěšeně vydechl, upravil medvídkovi mašli a znovu ho posadil na stejné místo do nohou postýlky.

Náhle ho do kleští sevřela naléhavost, jako by si uvědomil, jak moc se zdržel. Jenom jednou se otočil. Světlo lampičky soucitně zvýrazňovalo lesk jedenácti párů očí ostatních plyšových zvířátek, která se na něj vyděšeně dívala z poličky.

2

Amaia už dvacet minut pozorovala dům z auta. S vypnutým motorem se na sklech uvnitř srážela pára a spolu s deštěm padajícím venku přispívala k tomu, že se obrysy průčelí s tmavými okenicemi rozplývaly.

Přede dveřmi zastavilo malé auto a z něj vystoupil mladík, který roztáhl deštník a zároveň se naklonil k palubní desce, aby odtamtud vzal sešit, do něhož krátce nahlédl a zase ho hodil dovnitř. Přešel k zadní části auta, otevřel kufr, vytáhl plochou krabici a zamířil ke vchodu do domu.

Amaia k němu došla, právě když zvonil na zvonek.

„Promiňte, kdo jste?“

„Sociální služba, vozíme mu každý den oběd a večeři,“ odpověděl a ukázal na táč z umělé hmoty, který držel v ruce. „Nesmí chodit ven a nemá nikoho, kdo by se o něj postaral,“ vysvětlil. „Vy jste příbuzná?“ zeptal se zvědavě.

„Ne,“ odpověděla Amaia. „Státní policie.“

„Aha,“ řekl a ztratil veškerý zájem.

Mladík znovu zazvonil, naklonil se k rámu dveří a zavolal: „Pane Yáñezi, to jsem já, Mikel, ze sociální služby, pamatujete se? Nesu vám oběd.“

Než domluvil, dveře se otevřely. Před nimi se objevil Yáñezův vrásčitý popelavý obličej.

„Samozřejmě se pamatuju, nejsem senilní... A proč k čertu tak křičíte? Nejsem ani hluchý,“ odpověděl nevrle.

„To jistě ne, pane Yáñezi,“ prohodil chlapec s úsměvem, zatlačil na dveře a obešel muže.

Amaia hledala svůj odznak, aby mu ho ukázala.

„To není potřeba,“ řekl Yáñez, když ji poznal, a trochu ustoupil, aby mohla vejít.

Měl na sobě manšestrové kalhoty a tlustý svetr a přes ně si oblékl froté župan barvy, kterou Amaia nedokázala identifikovat ve sporém světle pronikajícím přivřenými okenicemi, jediném, co osvětlovalo dům. Šla za ním chodbou do kuchyně, kde několikrát zablikala zářivka, než se úplně rozsvítila.

„Ale pane Yáñezi,“ promluvil chlapec příliš nahlas. „Včera jste nesnědl večeři!“ Z otevřené ledničky vytahoval balíčky jídla zabalené do průhledné fólie. „Vždyt víte, že to musím napsat do zprávy. Jestli vám pak doktor vyhubuje, tak si mně nestěžujte.“ Mluvil tónem, který se používá na malé děti.

„Poznamenej to, kam chceš,“ zamumlal Yáñez.

„Treska s omáčkou vám nechutnala?“ Nečekal na odpověď a pokračoval: „Dneska vám tu nechám cizrnu s masem, jogurt a k večeři bramborovou omeletu a polévku. Jako moučník piškotovou buchtu.“ Otočil se, naskládal na stejný táč krabičky s netknutým jídlem, shýbl se pod dřez, zavázal malý sáček s odpadky, který vypadal, že je v něm jen několik obalů, a zamířil k východu, kde se zastavil u muže, jemuž zase příliš hlasitě řekl: „Tak pane Yáñezi, to už je všechno, dobrou chuť a na shledanou zítra.“

Pokývnutím hlavy pozdravil Amaiu a odešel. Yáñez počkal, dokud neuslyšel zaklapnout vchodové dveře, a pak teprve promluvil: „Jak se vám líbí? A to se dneska dost vybavoval, normálně mu to netrvá ani dvacet vteřin, jen vejde, hned chce zase vypadnout,“ zhasnul světlo a nechal Amaiu skoro ve tmě,

zatímco se šoural do malého obývacího pokoje. „V tomhle domě se mu ježí chlupy, a to mu nevyčítám, je to jako vejít na hřbitov.“

Pohovka čalouněná hnědým sametem byla částečně zakryta prostěradlem, dvěma silnými pokrývkami a polštářem. Amaia přepokládala, že tam spí, že se na té pohovce ve skutečnosti odehrává značná část jeho života. Na pokrývkách byly vidět drobky a zaschlá naoranžovělá skvrna podobná vejci. Muž se posadil, opřel se o polštář a Amaia si ho bedlivě prohlížela. Uplynul měsíc od chvíle, kdy ho viděla na komisařství, protože kvůli svému věku byl dál v domácím vězení a čekal na soud. Byl štihlejší a tvrdý, nedůvěřivý výraz jeho tváře se přiostril tak, že mu dodával vzhled bláznivého askety. Vlasy měl pořád krátké a oholil se, ale pod županem a svetrem vykukoval kabátek od pyžama. Amaia se v duchu ptala, jakou asi dobu ho nosí. V domě byla velká zima, cítila, že se tam několik dní netopilo. Naproti pohovce byl vyhaslý krb a poměrně nový televizor s vypnutým zvukem, který co do velikosti vítězil nad krbem a ozařoval svým studeným modrým světlem pokoj.

„Můžu otevřít větračky?“ zeptala se Amaia a otočila se k oknu.

„Dělejte si, co chcete, ale než odejdete, dejte je zase tak, jak jsou.“

Přikývla, otevřela dřevěná okenní křídla a rozevřela okenice, aby mohlo dovnitř vniknout slabé světlo Baztánu. Otočila se k němu a viděla, že veškerou svou pozornost soustřeďuje na televizi.

„Pane Yáñezi.“

Muž zíral na obrazovku, jako by tam Amaia nebyla.

„Pane Yáñezi...“

Pohlédl na ni vyrušeně a trochu dotčeně.

„Chtěla jsem...“ řekla a ukázala do chodby, „...chtěla jsem se tu trochu porozhlédnout.“

„Prosím, prosím,“ odpověděl a mávl rukou. „Prohlédněte si, co chcete, jenom bych rád, abyste nic nerozházela; když odešli policajti, nechali všechno vzhůru nohama a stálo mě dost práce uvést to do původního stavu.“

„Jistě...“

„Doufám, že budete ohleduplná jako ten policista, co přišel včera.“

„Včera přišel nějaký policista?“ podivila se Amaia.

„Ano, velice milý člověk, dokonce mi uvařil kávu s mlékem, než odešel.“

Domek měl jediné podlaží a kromě kuchyně a malého obyčejného pokoje v něm byly tři ložnice a dost velká koupelna. Amaia otevřela skříňky a prohlédla policičky, kde objevila propriety na holení, role toaletního papíru a několik léků. V první ložnici kralovala manželská postel, která vypadala, že v ní už dlouho nikdo nespál. Byla pokryta květovaným přehozem ladícím se závěsy, které vybledly na místech, kde na ně celá léta svítilo slunce. Háčkované dečky na toaletním stolku a na nočních stolicích zvyšovaly dojem návratu v čase. Pokoj dokonale vyzdobený v sedmdesátých letech, zajisté Yáñezovou manželkou, který on udržoval netknutý. Vázy s umělými květinami nepřirozených barev vyvolaly v Amaie pocit neskutečnosti jako repliky obydlí, které je možno vidět v etnografických muzeích, chladné a nehostinné jako hrobky.

Druhá ložnice byla prázdná s výjimkou starého šicího stroje pod oknem a proutěného košíku vedle něj. Dobře se na to pamatovala ze zprávy o prohlídce. Přesto ho otevřela a uviděla ústřížky látek, mezi nimiž rozeznala barevnější a sytější verzi závěsů z první ložnice. Třetí pokoj byl dětský, tak ho nazvali při

prohlídce, protože právě tím byl, pokojem deseti až dvanáctiletého kluka. Jedna postel přikrytá čistou bílou pokrývkou. Na poličkách několik knih v dětských vydáních, které si sama pamatovala, že je četla, a hračky, skoro všechny na stavění, lodě, letadla a sbírka plechových autíček seřazených vedle sebe, na nichž nebylo vidět ani smítko prachu. Za dveřmi visel plakát klasického modelu Ferrari a na psacím stole ležely staré učebnice a hrst barevných obrázků z fotbalu sepnutých gumičkou. Vzala je do ruky a uviděla, že guma, která je obepíná, uschla a popraskala a navždy se přilepila k vybledlému papíru obrázků. Položila je zpátky na místo a v duchu porovnávala vzpomínku na Berasateguiho byt v Pamploně s tímto studeným pokojem. V domě byly ještě dvě místnosti. Malá prádelna a jakýsi dřevník, dobře zásobený, kde si Yáñez zřídil místo pro zahradnické náčiní a několik otevřených dřevěných bedniček, v nichž byly vidět brambory a cibule. V jednom koutě u venkovních dveří se nacházel plynový kotel, který byl vypnutý.

Amaia vzala židli od jídelního stolu a postavila ji mezi muže a televizor.

„Chci vám položit několik otázek.“

Muž uchopil dálkový ovladač, který ležel vedle něj, a vypnul televizi. Díval se na ni a mlčel, čekal se svým typickým výrazem mezi vztekem a zatrpklostí, který si Amaia od první chvíle, kdy ho uviděla, charakterizovala jako nepředvídatelný.

„Povídejte mi o svém synovi.“

Muž pokrčil rameny.

„Jaký jste k němu měl vztah?“

„Je to dobrý syn,“ odpověděl příliš rychle, „a dělal všechno, co se dalo od dobrého syna čekat.“

„Jako co?“

Tentokrát si to musel promyslet.

„Dával mi třeba peníze, někdy mi nakupoval, nosil mi jídlo, takové věci...“

„Takové informace nemám, v městečku se říká, že jste chlapce po smrti své manželky poslal na studia do zahraničí a že se tady celá léta neukázal.“

„Hodně studoval, vystudoval dva obory a získal magisterský titul, je jedním ze dvou nejvýznamnějších psychiatrů na klinice...“

„Kdy začal chodit pravidelněji?“

„Nevím, možná před rokem.“

„Přinesl někdy něco víc než jídlo, něco, co by si tu schoval, nebo vás třeba požádal, abyste to schoval jinde?“

„Ne.“

„Víte to jistě?“

„Ano.“

„Prohlédla jsem si dům,“ řekla Amaia a rozhlédla se kolem. „Je tu velmi čisto.“

„Musím ho tak udržovat.“

„Chápu, udržujete ho kvůli synovi.“

„Ne, udržuju ho kvůli své ženě. Všechno je tak, jako když odešla...“ Stáhl obličej do grimasy mezi bolestí a odporem a několik vteřin tak strnul a nevydal jediný zvuk. Amaia poznala, že pláče, když uviděla, jak mu po tvářích stékají slzy.

„Můžu dělat jediné to, všechno ostatní jsem udělal špatně.“

Mužův pohled nepřítomně těkal z jednoho předmětu na druhý, jako by hledal odpověď skrytou mezi vybledlými ozdobami, které spočívaly na poličkách a stolcích, až se zastavil u Amaiiných očí. Uchopil okraj pokrývky a přitáhl si ji k obličejí, podržel ji tam dvě vteřiny a pak ji prudce odhodil, jako by se tím pohybem trestal za to, že si dovolil slabost před ní plakat. Amaia si byla téměř jista, že tím rozhovor skončí, ale muž zvedl polštář, o nějž se opíral, a zpod něj vytáhl zarámovanou foto-

grafii, na kterou se upřeně zahleděl, a pak jí ji podal. Mužovo gesto ji přeneslo o rok nazpět, do jiného obývacího pokoje, kde jí zoufalý otec podal podobiznu své zavražděné dcery, kterou uchovával pod podobným polštářem. Pak už otce Anne Arbizuové nikdy neviděla, ale vzpomínka na jeho bolest oživenou v tomto jiném muži ji silně zasáhla, až si pomyslela, jak je bolest schopna ve svých projevech sbratřit dva tak rozdílné lidi.

Z rámečku se na ni usmívala mladá žena ne starší pětadvacetilet. Několik vteřin se na ni zadívala a vrátila ji muži.

„Myslel jsem, že máme štěstí zajištěné, víte? Mladá, hezká a hodná žena... Ale když se narodilo dítě, začala se chovat divně, zesmutněla a už se neusmívala, nechtěla dítě vzít ani do náručí, říkala, že není připravená mít ho ráda, že pozoruje, že on ji odmítá, a já jsem jí nedokázal pomoci. Říkal jsem jí: To jsou hlouposti, jak by tě neměl rád, ale ona byla smutná ještě víc. Pořád byla smutná. Ale stejně udržovala dům jako klíčku a každý den vařila. Ale nesmála se, nic nešila, ve volném čase jenom spala, zavírala okenice jako já teď a spala... Vzpomínám si, jak jsme byli hrdí, když jsme si koupili tenhle dům. Ona ho tak zkrášlila, vymalovali jsme, dali jsme všude květiny v kořenáčích... Dařilo se nám, myslel jsem, že se nic nezmění. Ale dům není domov a tenhle se stal jejím hrobem... A teď je řada na mně. Říkají tomu domácí vězení. Právník myslí, že až vynesou rozsudek, nechají mě splnit trest tady, takže tenhle dům bude i mým hrobem. Každou noc lehám tady, ale nedaří se mi usnout, cítím pod hlavou krev své ženy.“

Amaia pohlédla se zájmem na pohovku. Nevypadala stejně jako ostatní čalouněný nábytek.

„Je to ta samá, nechal jsem dát nové čalounění, protože byla prosáklá její krví, a čalouník použil tuhle látku, protože tu původní už nevyrobějí, to je to jediné, co se změnilo. Ale když si na ni lehnu, cítím krev, která je pod čalouněním.“

„Je tu zima,“ řekla Amaia a potlačila zachvění, které jí proběhlo po zádech.

Pokrčil rameny.

„Proč nezapnete kotel?“

„Nefunguje od večera, kdy zhaslo světlo.“

„Od té noci už uplynul měsíc. To jste byl celou tu dobu bez topení?“

Neodpověděl.

„A co lidi ze sociální služby?“

„Pouštím dovnitř jen toho s jídlem. Hned první den jsem jim řekl, že jestli mi sem vlezou, vezmu na ně sekýru.“

„Máte přece i krb, proč ho nezapálíte? Proč trpíte zimou?“

„Nic víc si nezasloužím.“

Vstala, došla do dřevníku a vrátila se s košem plným dřeva a starých novin. Přidřepla u krbu a odhrabala starý popel, aby tam mohla urovnat polena. Vzala sirky, které ležely na římse, a zapálila oheň. Vrátila se na své místo. Muž upíral pohled do plamenů.

„Pokoj vašeho syna je taky velmi dobře zachovalý. Těžko uvěřit, že by tam spal dospělý muž jako on.“

„Nespal tam, někdy chodil na oběd, někdy zůstal na večeři, ale nikdy tady nespal. Odešel a vrátil se brzy ráno, řekl mi, že dává přednost hotelu.“

Amaia tomu nevěřila, už si to ověřovali a bylo zřejmé, že se neubytoval v žádném hotelu, hostelu ani statku v údolí Baztánu.

„Víte to jistě?“

„Myslím, že ano, už jsem to říkal policii, nemůžu to potvrdit na sto procent, nemám tak dobrou paměť, jak tvrdím tomu ze sociální služby, někdy něco zapomenou.“

Amaia vytáhla mobil, který už předtím cítila vibrovat v kapse, a když to udělala, uviděla několik zmeškaných hovorů.

Vyhledala fotografii, dotykem displeje ji zvětšila, snažila se na ni nedívat a ukázala ji muži.

„Přišel s touto ženou?“

„Vaše matka.“

„Znáte ji? Viděl jste ji tehdy v noci?“

„Tehdy v noci jsem ji neviděl, ale znám vaši matku celý život, je trochu starší, ale tolik se nezměnila.“

„Rozmyslete si to dobře, řekl jste, že nemáte dobrou paměť.“

„Někdy zapomínám večeřet, někdy večeřím dvakrát, protože si nevzpomenu, jestli jsem už večeřel, ale nezapomínám, kdo přijde do mého domu. A vaše matka sem nikdy nevkročila.“

Zhasla displej a strčila telefon do kapsy kabátu. Odnese židli na místo, a než vyšla ven, zavřela znovu okenice. Jakmile seděla v autě, vytukala číslo na telefonu, který stále naléhavě vibroval. Na druhé straně se ozval muž a odříkal jméno firmy.

„Haló, pošlete někoho, aby zapnul kotel, který je mimo provoz od té poslední velké bouřky.“ A dala jim Yáñezovu adresu.

3

Amaia zaparkovala vedle kašny s rusalkami, přetáhla si přes hlavu kapuci kabátu a prošla malým obloukem, který odděluje náměstí od ulice Pedra Axulara. Navzdory bubnování deště byl jasně slyšet křik. Tvář inspektora Iriarteho odrážela veškerou úzkost a naléhavost, kterou prozrazovaly jeho vytrvalé telefonáty. Pozdravil ji posunkem na dálku, ale dál věnoval pozornost skupině, kterou se pokoušel zadržet a zabránit jejímu přiblížení k hlídkovému vozu, v němž člověk unaveného vzhledu opíral hlavu o okénko zamžené deštěm. Dva policisté se bez velkého úspěchu snažili vytvořit policejní kordon kolem batohu, který ležel na zemi uprostřed kaluže. Zrychlila krok, aby jim pomohla, a přitom vytáhla telefon a požádala o posily. Ve stejném okamžiku dva další vozy se zapnutými sirénami přejezly most Giltxaurdi a podařilo se jim na okamžik strhnout veškerou pozornost pobouřeného davu, který zmlkl přehlušen kvílením sirén.

Iriarte byl promoklý až na kost, voda se mu hrnula po tváři, a zatímco mluvil s Amaiou, přejížděl si rukama po obličejí ve snaze odvést potůčky deště, které mu stékaly do očí. Nižší inspektor Etxaide se jako zázrakem odněkud vynořil s obrovským deštníkem, který jim roztáhl nad hlavou, než se připojil k policistům, kteří se pokoušeli skupinu zadržet.

„Co se tu děje, inspektore?“

„Ten podezřelý ve voze je Valentín Esparza. Včera v noci zemřela jeho čtyřměsíční dcerka, když spala v domě své babičky, matčiny matky. Lékař potvrdil syndrom náhlého kojeneckého úmrtí. Ovšem babička, Inés Ballarenová, se včera dostavila na komisařství. Bylo to poprvé, kdy u ní vnučka zůstala, protože rodiče měli výročí a vyšli si na večeři. Ta žena se na to moc těšila, dokonce vnučce zařídila pokoj. Dala miminku napít, uložila je a usnula na pohovce v sousedním pokoji, když se dívala na televizi, ale přísahá, že měla zapnutou chůvičku. Vzbudil ji hluk, nakoukla do dětského pokoje a ode dveří viděla, že dítě spí. Vtom uslyšela zakřupání zvenčí, z dláždění před domem, zvuk, jaký vydávají pneumatiky na štěrk, a když se vyklonila z okna, uviděla, jak odjíždí auto. Nevšimla si značky, ale v té chvíli si pomyslela, že to je asi auto jejího zetě, velký šedý vůz,“ řekl Iriarte a váhavě rozhodil rukama. „Pak se podívala, kolik je hodin. Prý byly čtyři. Myslela si, že cestou zpátky z oslavy zajeli k ní, aby viděli, jestli se tam nesvíí. Bydliště manželů je stejným směrem a nebylo by to nic divného. Nepřipadlo jí to důležité. Vrátila se na pohovku a strávila tam zbytek noci. Když se probudila, bylo jí divné, že holčička nevyžaduje krmení, a když se na ni šla podívat, našla ji mrtvou. Žena je velmi zarmoucená, dává si velkou vinu, ale když lékař stanovil dobu smrti mezi čtvrtou a pátou hodinou ráno, vzpomněla si, že v tu dobu ji něco vzbudilo, když uslyšela vůz u vchodu, a tvrdí, že ještě předtím byl nějaký hluk uvnitř, a ten ji pravděpodobně vzbudil. Zeptala se dcery, ale ta jí řekla, že přijeli domů kolem půl druhé a že měla v sobě víno a skleničku něčeho ostřejšího, a protože předtím dlouhou dobu nepila alkohol, stačilo to, aby byla úplně omámená. Když se ovšem zeptala zetě, skoro se rozložil a řekl, že to byl určitě nějaký páreček, který asi hledal klidné místo. Jak se zdá, už se to několikrát stalo. Ale žena si

vzpomněla na něco dalšího, že neštěkali psi. Má dva venkovní a tvrdí, že když přichází někdo cizí, psi štěkají jako zběsilí.“

„Co jste udělal?“ zeptala se Amaia a obrátila pohled ke skupině, zastrašené přítomností policie a deštěm, jenž v tu chvíli zesílil, která ustoupila ke dveřím smuteční síně a obklopila ženu, jež zase objímala jinou hystericky vykřikující nesrozumitelná slova utopená v pláči.

„Ta, co křičí, je matka; ta, co ji objímá, babička,“ vysvětlil Iriarte, který sledoval Amaiin pohled. „Víte, ta žena byla velmi rozrušená a zničená, ani na chvílku nepřestala plakat, když mi to vykládala. Myslel jsem, že je nejpravděpodobnější, že jenom hledá nějaké vysvětlení toho, co je těžké přijmout. Poprvé jí nechali na hlídání miminko, první vnučku v rodině, byla žalem bez sebe...“

„Ale?“

„Ale přesto jsem zatelefonoval pediatrovi. Nepochybně náhlé úmrtí kojence. Holčička se narodila předčasně, neměla dostatečně vyvinuté plíce a strávila dva ze svých čtyř měsíců v nemocnici. Přestože už byla uznána za zdravotně způsobilou, právě tento týden s ní byli u lékaře, protože byla nachlazená. Nebylo to nic významného, rýma, ale u tak malého miminka s nízkou porodní váhou neměl lékař pochybnosti o příčině smrti. Před hodinou přišla babička znovu na komisařství, rozhodl jsem se jít s ní, protože tvrdila, že holčička má na čele znamení, kolečko jako knoflík, a když se o tom zmínila před zetěm, zarazil ji a hned nařídil zavřít rakev. Právě když jsme vcházeli do pohřebního ústavu, střetli jsme se s ním, protože byl na odchodu. Nesl si támhleten batoh, a když jsem ho uviděl, přišlo mi divné, jakým způsobem ho drží.“ Iriarte přitiskl ruce k hrudi, předvedl tu polohu a popošel k mokrému batohu na zemi, který vypadal jako uzlíček. „Vůbec ne jako batoh. Když mě uviděl, zbledl a začal utíkat. Doběhl jsem ho u jeho

auta a vtom začal křičet, abychom ho nechali na pokoji, že s tím musí skoncovat.“

„Skoncovat... se životem?“

„Domníval jsem se, že na to naráží, myslel jsem, že má možná v batohu nějakou zbraň...“

Inspektor podřepil u tlumoku, rezignoval na záštitu deštníku a rozevřený jej opřel o zem. Rozepjal zip batohu a uvolnil sponu z umělé hmoty, která utahovala šňůru. Jemné chmýří, tmavé a řídké, umožňovalo vidět ještě nesrostlé fontanely na dětské hlavičce. Bledá pleť v obličejí nenechávala místo pochybám, ale lehce pootevřené rty si ještě uchovaly barvu a vytvářely falešný dojem života, který na několik vteřin trvajících věčnost upoutal jejich pohled, až doktor San Martín, který se vedle nich sklonil, prolomil kouzlo. Iriarte shrnul doktorovi to, co řekl Amaie, zatímco San Martín vytáhl z aseptického obalu vatovou tyčinku a začal stírat mastné líčidlo, které někdo nepřítelišikovně nanesl na kořen nosu miminka.

„Je tak maličká,“ poznamenal lékař smutně. Iriarte a Amaia na něj překvapeně pohlédli. Doktor San Martín si to uvědomil a zakryl své pohnutí pracovním soustředěním. „Hodně zfušovaný pokus zakrýt stopu po tlaku na kůži, pravděpodobně v okamžiku, kdy přestala dýchat, a teď, když se dostavila zsilalost, je dokonale patrná pouhým pohledem. Pomozte mi,“ požádal.

„Co chcete udělat?“

„Musím ji vidět celou,“ odpověděl zřetelným gestem.

„Žádám vás, abyste to nedělal. Ta skupina lidí tamhle jsou její příbuzní,“ prohlásil Iriarte a mávl k pohřebnímu ústavu. „Taky matka a babička, a sotva jsme je dokázali zadržet. Jestli uvidí mrtvolu dítěte na zemi, zblázní se.“

Amaia pohlédla na San Martína a přikývla.

„Inspektor má pravdu.“

„Ovšem dokud ji nebudu mít na stole, nebudu vám schop-
pen říct, jestli má nějaké další známky, které by nasvědčovaly
špatnému zacházení. Buďte velmi pečliví při dokumentaci
místa činu. Měl jsem jednou podobný případ a ukázalo se, že
je to otlak, který nechal na tváři dítěte knoflík od povlaku na
polštář. Ale vlastně vám můžu dát údaj, který vám poslouží při
hledání.“ Prohrábl se v hloubi svého lékařského kufříku a vy-
táhl malý digitální přístroj, který jim s pýchou ukázal. „Je to
digitální měřítko,“ vysvětlil a roztáhl kovové plátky a přiložil
je na průměr kulatého znaménka na čele holčičky. „Tady to
máte,“ ukázal na displej, „13,85 mm, to je průměr, který musíte
hledat.“

Vztyčili se, aby mohli technici vložit batoh do pytle na
mrtvolu, a když se Amaia otočila, uviděla, že je ze vzdálenosti
několik kroků mlčky pozoruje soudce Markina, jehož informo-
val San Martín. Pod černým deštníkem a v chabém světle, které
se prodíralo hustými mraky, vypadala soudcova tvář zachmu-
řeně, ale Amaia i tak vnímala lesk jeho očí a sílu pohledu, když
ji pozdravil úklonem hlavy, který trval sotva okamžik, ale stačil,
aby ji to přinutilo se nervózně obrátit a hledat v očích Iriar-
teho a San Martína neklamně znamení, že si toho také všimli.
San Martín vydával příkazy svým technikům a přitom shrnoval
údaje soudnímu tajemníkovi stojícímu vedle něj a Iriarte zase
pozorně sledoval sílící hluk, který se zřejmě rozmáhal ve skupině
příbuzných a vteřinu poté přešel v popuzené výkřiky žádající
odpovědi smíšené se zdvojnásobeným bolestným hořekováním
matky.

„Musíme toho chlapa hned odvézt odsud,“ rozhodl Iriarte
a pokynul jednomu z policistů.

„Převezte ho rovnou do Pamplony,“ nařídil Markina.

„Jakmile to bude možné, Ctihodnosti, požádám o vězeňský
vůz do Pamplony a odpoledne ho tam budete mít, ale momen-

tálně ho odvezeme na komisařství. Uvidíme se tam.“ Iriarte se rozloučil s Amaiou.

Přikývla, krátce pokynula Markinovi, když procházela kolem něj, a zamířila k autu.

„Paní inspektorko... Můžete chvíli počkat?“

Zarazila se a obrátila k němu, ale soudce už přistoupil k ní, až ji zakryl deštníkem.

„Proč jste mi nezavolala?“ Nebyla to výčitka, dokonce to ani nebyla úplně otázka, jeho tón měl svůdnost výzvy a svěžest hry.

Tmavošedý kabát přes oblek stejného tónu, neposkvrněná bílá košile a tmavá kravata, u něj málo obvyklá kombinace, mu dodávaly vážného a elegantního vzezření, které se snažila zmírnit ofina spadající na jednu stranu čela a dvoudenní strniště na bradě, které nosil s vypočítavou nedbalostí. Pod rozevřeným deštníkem se jeho vliv násobil a drahý parfém, který vanul z jeho teplé kůže, a téměř horečný lesk jeho očí ji polapil jedním z jeho typických úsměvů.

Jonan Etxaide se postavil vedle ní.

„Šéfová, auta jsou plná. Vezmete mě na komisařství?“

„Jistě, Jonane,“ odpověděla poplašeně. „Promiňte, Ctihodnosti.“ Rozloučila se a vydala se vedle nižšího inspektora Etxaideho k autu. Amaia se neobrátila, ale Etxaide to jednou udělal, a Markina, který stál pořád na stejném místě, mu pokynul na pozdrav.

Příjemné teplo na komisařství ještě nedokázalo vrátit barvu do tváře inspektora Iriarteho, který měl čas právě jen na převlečení.

„Co řekl? Proč si ji odnášel?“

„Neřekl nic, posadil se na podlahu vzadu v cele a tam sedí a nehýbá se. Schoulil se do klubíčka a mlčí.“

Amaia vstala a zamířila ke dveřím, ale než vyšla, obrátila se.

„A co si myslíte vy? Myslíte si, že je to chování vyvolané bolestí, nebo si myslíte, že to má něco společného se smrtí toho dítěte?“

S vážným výrazem o tom přemýšlel.

„Opravdu nevím, může to být, jak říkáte, reakce na bolest, nebo možná chtěl tak zabránit další pitvě, protože si už uvědomil, že ho tchyně podezívá.“ Několik vteřin se odmlčel a vážně se na ni díval. „Nedovedu si představit nic oblundnějšího než ublížit vlastnímu dítěti.“

Jako zázrakem jí vytanul na myslí zřetelný obraz tváře její matky. Okamžitě ho odsunula, ale nahradil ho jiný obraz, stará ošetřovatelka Fina Hídalgová, jak špinavým nehtem zbarveným dozelená uštipuje nové pupeny. „Máte snad představu, co to pro rodinu znamená starat se o takové dítě?“

„Inspektore, byla ta holčička normální? Chci říct, jestli netrpěla nějakým poškozením mozku nebo opožděným vývojem jakéhokoli druhu?“

„S výjimkou toho, že se narodila s nízkou porodní váhou, protože byla nedonošená, tam nic dalšího nebylo. Pediatr mi řekl, že to bylo zdravé a normální dítě.“

Cely nového komisařství v Elizundu neměly mříže. Místo nich oddělovala prostor pro identifikaci zadržených silná stěna neprůhledného skla a umožňovala, aby vnitřek malých míst-nůstek osvětloval reflektor a aby byly v každém okamžiku monitorovány kamerou. Amaia prošla chodbou před celami. Všechny byly otevřené s výjimkou jedné. Přiblížila se ke sklu a uviděla vzadu muže sedícího na podlaze mezi umyvadlem a záchodem. Kolena měl pokrčena a paže na nich zkřížené za-braňovaly vidět mu do obličeje. Iriarte zapnul domácí telefon, který vedl do cely.

„Valentíne Esparzo!“ zavolal.

Muž zvedl hlavu.

„Inspektorka Salazarová vám chce položit několik otázek.“

Muž znovu schoval tvář.

„Valentíne,“ zvolal znovu Iriarte přísnějším tónem. „Pů-jdeme dovnitř, budete v klidu, ano?“

Amaia se naklonila k Iriartemu.

„Půjdu tam sama, je to méně nepřátelské, nemám na sobě uniformu, jsem žena...“

Přikývl a ustoupil do přilehlé místnosti, odkud mohl vidět i slyšet to, co se dělo v celách. Amaia vešla do cely a tiše stála před mužem. Až po několika vteřinách se zeptala: „Můžu se posadit?“

Zvedl hlavu vyveden otázkou z míry.

„Cože?“

„Jestli vám nebude vadit, když se posadím,“ odpověděla Amaia a ukázala na podlouhlou lavici táhnoucí se téměř podél celé stěny a zároveň sloužící jako nepohodlné lůžko. Požádá-

ním o dovolení dávala najevo úctu, nejednala s ním jako se zatčeným ani s podezřelým.

Přikývl.

„Děkuji,“ odpověděla a posadila se. „V tuhle denní dobu už bývám unavená. Mám taky dítě, pětiměsíční miminko. Víím, že jste včera přišel o dceru.“ Muž zvedl obličej a podíval se na ni. „Kolik jí bylo?“

„Čtyři měsíce,“ zašeptal chraptivě.

„To je mi moc líto.“

Škubl hlavou a polkl sliny.

„Dneska jsem měla volný den, víte? A když jsem přijela, narazila jsem na celý ten cirkus. Nechcete mi vyprávět, co se stalo?“

Zvedl hlavu ještě trochu víc a bradou ukázal na kameru za sklem a reflektor, který osvětloval celu. Jeho tvář vypadala vážně a zarmouceně, ale ne podezíravě.

„Nevyprávěli vám to kolegové?“

„Byla bych radši, abyste mi to vyprávěl vy, to je verze, která mě zajímá.“

Dal si na čas. Méně zkušený vyslychající by si možná myslel, že už nebude mluvit, ale Amaia jenom čekala.

„Odnášel jsem si tělo svojí dcery.“

Řekl tělo, připustil, že se jednalo o mrtvolku.

„Kam?“

„Kam?“ odpověděl zmateně. „Nikam, jenom... Jenom jsem ji chtěl mít o něco déle.“

„Řekl jste, že jste si ji odnášel, že jste si odnášel tělo a že vás zadrželi u auta. Kam jste se chystal? Kam jste jel?“ Neodpověděl a mlčel dál.

Zkusila jinou cestu.

„Je to neuvěřitelné, jak se změní život s miminkem v domě. Je toho tolik, tolik povinností. To moje má každý večer koliku.“

Po posledním krmení pláče dvě tři hodiny a nedá se dělat nic jiného než držet ho v náručí a procházet se s ním po domě, aby se ztišilo. Někdy si myslím, že není divné, když někteří lidé kvůli tomu ztratí rozum.“

Přikývl.

„A tak se to stalo?“

„Co?“

„Vaše tchyně říká, že jste v noci navštívil její dům.“

Začal kroutit hlavou.

„Že ještě stačila zahlédnout, jak odjíždí vaše auto...“

„Moje tchyně se plete.“ Když mluvil o tchyni, nepřátelství bylo zjevné. „Nerozezná jednu značku od druhé. Určitě to byl páreček, který se pustil po příjezdové cestě, protože hledal klidné místo na... Vždyt' víte.“

„Ano, ano, ale psi neštěkali, takže to mohl být jen někdo známý. Kromě toho vaše tchyně,“ pronesla posměšně, „řekla mému kolegovi, že holčička měla na čele stopu, která tam nebyla, když ji ukládala k spánku, a že s určitostí slyšela hluk, a když vykoukla, uviděla, jak odjíždí vaše auto.“

„Ta baba by udělala cokoli, aby mi uškodila, nikdy se se mnou nesmířila. Zeptejte se mé ženy, jeli jsme na večeři a vrátili se domů.“

„Ano, kolegové s ní mluvili a moc to nepomohlo. Nemluví v rozporu s vámi, jenom se nepamatuje.“

„Ano, trošku víc pila a po porodu už není zvyklá...“

„Muselo to být těžké.“ Pohlédl na ni nechápavě. „Myslím poslední rok, rizikové těhotenství, klid, žádný sex, pak narození nedonošeného dítěte, dva měsíce v nemocnici, žádný sex, konečně doma a nastává péče a starosti a žádný sex...“

Pokusil se o výraz podobný úsměvu.

„Vím to z vlastní zkušenosti,“ pokračovala, „A při vašem výročí necháte dítě u tchyně, jdete na večeři do drahé restau-

race a po třetí skleničce je manželka na šrot. Odvezete ji domů, uložíte do postele a... Žádný sex. Je ještě brzy. Vezmete vůz a jedete ke tchyni podívat se, jestli je všechno v pořádku. Dorazíte tam, tchyně usnula na pohovce, naštve vás to. Vejdete do dětského pokoje a uvědomíte si, že je to zátěž, že vám ničí život, že všechno bylo lepší, když jste ji neměli. A učiníte rozhodnutí.“

Poslouchal nehybně, aby mu neuniklo ani slovo.

„Takže člověk udělá, co musí, a vrátí se domů, ale tchyně se probudí a vidí, jak odjíždí auto.

„Už jsem vám říkal, že tchyně je strašná baba...“

„Ano, vím, o čem mluvíte, moje je taky taková, ale vaše je kromě toho velmi chytrá a všimla si otlaku, který mělo miminko na čele, včera téměř nebyl vidět, ale teď nemá soudní lékař pochyb. Je to otisk, který zůstane patrný, pokud se na kůži přitlačí nějaký předmět.“

Zhluboka se nadechl.

„Vy jste si ho taky všiml, proto jste ho zamaskoval líčidlem, a abyste měl jistotu, že ho nikdo neuvidí, nařídil jste, aby zavřeli rakev, ale vaše nepříjemná tchyně se nehodlala vzdát, tak jste se rozhodl odnést mrtvolku, aby se náhodou nezačal ptát ještě někdo jiný... Možná vaše žena? Viděli vás, jak se před smuteční síní hádáte.“

„Vy nic nechápete, to bylo proto, že ji chtěla zpopelnit.“

„A vy ne? Raději byste ji pohřbil do země? Proto jste si ji odnesl?“

Zdálo se, že si najednou něco uvědomil.

„Co se teď stane s tělem?“

Způsob, jakým se zeptal, vzbudil Amaiinu pozornost. Otázka byla položena správně, ale příbuzní se obvykle nevyjadřovali o svých blízkých jako o těle nebo mrtvole, normální by bylo říct holčička, miminko, nebo... vtom si uvědomila, že nezná její jméno.

„Soudní lékař provede pitvu a potom ho předá rodině.“

„Nesměj jí zpopelnit.“

„Tohle si musíte rozhodnout vy sami.“

„Nesměj jí zpopelnit, musím to dokončit.“

Amaia si vzpomněla, co jí vyprávěl Iriarte.

„Co musíte dokončit?“

„Dokončit to, když to neudělám, všechno to bylo k ničemu.“

Amaiain zájem okamžitě vzrostl.

„A k čemu to vlastně mělo být?“

Náhle se zarazil a uvědomil si, kde je a kolik toho řekl, a stáhl se zase do sebe.

„Zabil jste svou dceru?“

„Ne,“ odpověděl.

„Víte, kdo to udělal?“

mlčel.

„Možná vaši dceru zabila vaše žena...“

Usmál se a zakroutil hlavou, jako by mu pouhé pomýšlení na to připadlo směšné.

„Ta ne.“

„Tak kdo? Koho jste dovezl ke tchyni?“

„Nikoho jsem tam nedovezl.“

„Ne, já taky myslím, že ne, protože jste to byl vy, vy jste zabil svou dceru.“

„Ne,“ vykřikl znenadání, „Odevzdal jsem ji.“

„Odevzdal? Komu? A proč?“

„Odevzdal jsem ji...“ Ztišil hlas až do nesrozumitelného syčání. „... jako tolik jiných...“ zamumlal ještě něco a znovu si přikryl rukama obličej.

I když Amaia zůstala v cele ještě nějakou chvíli, věděla, že výslech už skončil, že už nic neřekne. Stiskla signalizaci, aby jí zvenčí otevřeli dveře. Když vycházela, znovu jí oslovil.

„Můžete pro mě něco udělat?“

„Podle toho co.“

„Řekněte jim, ať ji nezpopeľňují.“

Nižší inspektoři Etxaide a Zabalza čekali s Iriartem v přílehlé místnosti.

„Rozuměli jste, co řekl?“

„Jenom že ji někomu odevzdal. Jméno jsem nerozuměl. Je to nahrané, ale taky to není srozumitelné, vyhodnocuje se jenom pohyb rtů, ale nemyslím, že něco opravdu řekl.“

„Zabalzo, podívejte se na to, co by se dalo udělat s obrazem a zvukem, možná to půjde zvětšit na doraz. Nejpravděpodobnější je, že inspektor má pravdu a on nás vodí za nos, ale kdyby náhodou. Jonane, Montes a ty pojedete se mnou. Kde je vlastně Fermín?“

„Dokončuje výslech příbuzných.“

Amaia otevřela terénní kufřík na stole, aby zkontrolovala, že má všechno, co potřebuje.

„Budeme se muset někde zastavit a koupit digitální posuvné měřítko.“

Usmála se, když zpozorovala, jak se zatvářil Iriarte. „Děje se něco?“

„Dneska jste měla volno...“

„Jo, ale to už jsme vyřešili, ne?“ Usmála se, vzala kufřík a šla za Jonanem a Montesem, kteří čekali v nastartovaném autě.

Pocítila soustrast a něco blízkého solidaritě s Valentínem Esparzou, když vešla do pokoje, který babička pro holčičku připravila. Pocit *déjà vu* vzrostl oživen hojností mašliček, kraječek a háčkovaných ozdobiček růžové barvy, kterými byla místnost přeplněna. Zdejší babička se nechala unést sbírkou víl a rusalek místo nemožných růžových jehňátek, která koupila Amaiina tchyně pro Ibaie, ale pokud jde o to ostatní, jako by ložnici zdobila stejná žena. Bylo tam přinejmenším půl tuctu zarámovaných fotografií; na všech bylo vidět miminko v náručí matky, babička a ještě jedna starší žena, pravděpodobně nějaká staříčká teta, ale na žádné z nich nebylo ani stopy po Valentínu Esparzovi.

Horní poschodí bylo hodně vyhřáté, zřejmě nastavili topení na vyšší výkon, aby bylo dítěti teplo. Z přízemí, kde se nacházela kuchyň a odkud doléhaly tlumené hlasy přítelkyň a sousedek, které ženy doprovodily do domu, před chvilkou přestalo být slyšet nařikání. Přesto zavřela dveře vedoucí na schodiště. Několik minut pozorovala Montese a Etxaideho, jak systematicky zkoumají pokoj, a proklínala mobilní telefon, který jí bez ustání vibroval v kapse od chvíle, kdy opustila komisařství. V posledních minutách se znásobily zprávy oznamující nepříjemné hovory. Zkontrolovala signál. Jak předpokládala, uvnitř starého domu se kvůli silným zdem značně oslabil. Sešla po

schodech, mlčky minula kuchyň, poznala osudové mumláni, charakteristické pro hovory ve smuteční síni, a s úlevou vyšla na ulici. Děšť na chvíli ustal vypuzen větrem, který vymetl nebe a velkou rychlostí unášel hustou kupu mraků, aniž ji dokázal prorhat, což posilovalo jistotu, že bude znovu pršet, jakmile se vítr uklidní. Ušla několik metrů od domu a zkontrolovala záznamy v telefonu. Jeden hovor od doktora San Martína, jeden od poručíka Paduy od četnictva, jeden od Jamese a šest od Ros. Zavolala nejdříve Jamesovi, který přijal znechuceně zprávu o tom, že nepřijde na oběd.

„Ale Amaio, dneska máš volno...“

„Slibuju ti, že odejdu, jakmile to půjde, a vynahradím ti to.“
Nezdál se moc přesvědčen.

„...Na dnešek večer máme rezervovaný stůl na večeři...“

„To stihnu, nanejvýš se zpozdím o hodinu.“

Padua se ozval hned.

„Jak se máte, paní inspektorko?“

„Dobré odpoledne, dobře. Viděla jsem, že jste několikrát volal, a...“ Její hlas sotva skrýval dychtivost.

„Nemáme nic nového, paní inspektorko, volal jsem, protože jsem dnes dopoledne mluvil s velitelstvím vojenského námořnictva ze San Sebastiánu a taky z La Rochelle ve Francii. Všechny pobřežní hlídky v Kantaberském moři dostaly hlášení a vědí o stavu pohotovosti.“

Amaia si povzdechla a Padua na druhé straně ji musel slyšet.

„Paní inspektorko, strážní hlídky soudí, a já taky, že měsíc je dostatečně dlouhá doba, aby se někde u pobřeží objevilo tělo. Proudby by ho mohly zanést kamkoli na kantaberském pobřeží, ačkoli pravděpodobnější je, že ho příliv odnesl až do Francie. Ale v případě řeky je víc možností; že se zaklínilo pod nějaký předmět na dně, nebo že ho působením přívalových dešťů proud odnesl několik mil na širé moře a tam ho zanechal v ně-

které z hlubokých propastí, v Biskajském zálivu dost obvyklých. V mnoha případech se tělo nenajde nikdy, a když vezmeme v úvahu, kolik času uplynulo od zmizení vaší matky, musíme začít tuto možnost zvažovat. Jeden měsíc je dlouhá doba.“

„Díky, poručíku,“ odpověděla a pokoušela se skrýt zklamání. „Jestli bude něco nového...“

„Dám vám vědět, můžete být klidná.“

Zavěšila, pohrbila telefon do hloubi kapsy a přitom vstřebávala, co jí Padua řekl. Měsíc v moři je dlouhá doba, měsíc je dlouhá doba pro mrtvé tělo. Myslela na to, že moře vždycky vydalo své mrtvé, nebo ne?

Zatímco poslouchala Paduu, kroky ji bezmyšlenkovitě vedly kolem domu ve snaze uniknout nepříjemnému křupání pod nohama, které způsoboval štěrk před vchodem. Šla podél linie, kterou na zemi vyznačila voda dopadající ze střechy, a když došla k zadnímu rohu, zastavila se na místě, kde se stýkaly převisy z obou stran. Vycítila pohyb za zády a okamžitě poznala stařenu z fotografií v pokoji, kde držela v náručí holčičku. Stála u stromu vzadu za domem a vypadalo to, že s někým mluví. Mírně přitom poplácávala kůru stromu a opakovala znovu a znovu slova, která Amaie připadala zmatená a která zdánlivě adresovala nějakému posluchači, jehož Amaia nemohla vidět. Několik vteřin ji pozorovala, až si žena uvědomila její přítomnost a obrátila se k ní.

„Kdyby byla jiná doba, pohrbili bychom ji tady,“ prohlásila.

Amaia přikývla a sklopila zrak k udusané zemi, na níž bylo vidět kresbu způsobenou vodou stékající z převisu střechy. Nedokázala nic říct, protože jí na mysli vytanuly výjevy z vlastního rodinného hřbitůvku, zbytky peřinky vykukující z tmavé hlíny.

„Zdá se mi to milosrdnější, než ji nechat samotnou někde na hřbitově, nebo ji zpopelnit, jak chce vnučka... Ne všechno, co je moderní, je lepší. Dřív nám ženám nikdo neříkal, jak

musíme co dělat, něco jsme dělaly špatně, ale jiné věci jsme zase dělaly lépe, myslím.“ Žena mluvila španělsky, ale způsob, jakým vyslovovala dvojité r, dával tušit, že obvykle mluví baskicky. Stará baztánská hospodyně – *etxeo andrea* – jedna z nezničitelných žen, které prožily celé jedno století a pořád mají sílu si každé ráno učesat drdol, připravit snídani a nakrmit domácí zvířata. Ještě bylo vidět zaprášené zbytky od prosa, které podle starého zvyku nosila v černé zástěře. „Je třeba udělat to, co je třeba.“

Žena se k ní těžkopádně blížila v zelených gumových holinách, ale Amaia potlačila popud jí pomoci, protože věděla, že by jí to vadilo. Čekala nehybně, a když k ní žena přišla, podala jí ruku.

„S kým jste mluvila?“ zeptala se a mávla kolem dokola.

„Se včelami.“

Amaia se zatvářila udiveně.

Erliak, erliak

Gaur il da etxeo nausiya

Erliak, erliak,

*Eta bear da elizan argia **

Vzpomněla si, že to slyšela od tety. Když v Baztánu někdo umřel, hospodyně vyběhla ven k úlům a kouzelným zaříkadlem oznámila včelám ztrátu, a že je potřeba, aby vyprodukovaly víc vosku na svíce, které měly svítit při bdění u mrtvého a na pohřbu. Prý se produkce vosku ztrojnásobila.

Amaiu to gesto došlo, skoro slyšela Engrasi, jak říká: „Vracíme se ke starým vzorům, když všechny ostatní selžou.“

* Včeličky, včeličky, / zemřel nám hospodář. / Včeličky, včeličky, / potřebuje světlo na oltář.

„Uprímnou soustrast,“ řekla ženě.

Žena si nevšímala podané ruky, objala Amaia a překvapivě silně ji k sobě přitiskla. Když ji pustila, sklopila oči k zemi, aby Amaia neviděla její slzy, které si osušila okrajem zástěry, v níž nosila zrní slepicím. Odevzdané a statečné gesto spolu s objetím Amaia dojala a znovu v ní vzbudilo starou hrdost na takové ženy.

„On to nebyl,“ ozvala se žena najednou.

Amaia dál mlčela. Dokázala dokonale rozeznat chvíli, kdy se jí chce někdo svěřit.

„Nikdo na mě nedá, protože jsem stará, ale já vím, kdo zabil naši holčičku, a nebyl to její otec, ten hlupák. Toho nezajímá nic než auta, motorky, a aby vypadal zazobaně. Peníze miluje víc než prase drbání. Takových jako on jsem už poznala, pár z nich se o mě dokonce ucházelo, když jsem byla mladá, jezdili za mnou na motorkách a v autech, ale mě to neomámilo, já jsem hledala opravdového chlapa...“

Stařena se začala vzdalovat od původního tématu. Amaia ji vrátila zpět. „Vy víte, kdo to udělal?“

„Ano, už jsem jim to řekla,“ stařena máchlá rukou k domu, „ale protože jsem stará, nikdo na mě nedá.“

„Já ano. Řekněte mi, kdo to byl!“

„Byl to Inguma, Inguma to udělal,“ prohlásila pevně stařena, a aby tomu dodala váhu, stvrdila to rázným pokývnutím hlavou.

„Kdo je Inguma?“

Stařena na ni pohlédla a v jejím pohledu byla vidět lítost, kterou to v ní vzbudilo.

„Chudinka malá! Inguma je zlý duch, který vysává dech z dětí, když spí. Inguma se dostal dovnitř škvírou, sedl si holčičce na prsa a vysál z ní duši.“

Amaia zmateně otevřela ústa a zase je zavřela. Nevěděla, co na to říct.

„Taky si myslíte, že to jsou stařecké povídačky,“ ozvala se vyčítavě stařena.

„Ne...“

„V dějinách Baztánu se píše, že se při jedné příležitosti Inguma probudil a odnesl si stovky dětí. Lékaři tvrdili, že to byl černý kašel, ale byl to Inguma, ten je oloupil o dech, když spaly.“

U zdi domu se objevila Inés Ballarenová.

„Ale, maminko, copak tu děláš? Už jsem ti říkala, že jsem je nakrmila ráno já.“ Vzala stařenu pod paži a obrátila se na Amaiu: „Promiňte mamince, *ama* už je hodně stará a je celá bez sebe z toho, co se stalo.“

„Jistě...“ zašeptala Amaia, s úlevou vytáhla zvonící telefon a kousek poodešla, aby mohla v klidu mluvit. „Dobrý den, pane doktore, už jste skončili?“ zeptala se a pohlédla na hodinky.

„Ne, ve skutečnosti jsme teprve začali,“ zachraptěl San Martín. „Pomáhá mi tentokrát jeden kolega,“ vysvětlil, aby zamaskoval svou citlivost k tomuto případu, „ale přišlo mi vhodné vám zavolat s ohledem na to, co jsme našli. Všechno nasvědčuje tomu, že dítě bylo udušeno ve spánku nějakým měkkým předmětem přitisknutým na jeho obličej, něčím jako polštář nebo polštářek. Viděla jste ten otisk, který je patrný na kořeni nosu. Zvažte příslušné kroky, aby se našel předmět, jímž to bylo provedeno. Předem vám říkám, že v retních rýhách jsme našli měkká bílá vlákna, která ještě zpracováváme, ale mohou vám poskytnout stopu ohledně barvy. Na celém obličejí pak máme různé stopy slin, většina patří dítěti, ale už mohu říct, že nejméně jedna je jiná, možná to nic nebude, možná někdo z příbuzných holčičku políbil a nechal tam stopu.“

„Kdy mi budete moci říct něco dalšího?“

„Za několik hodin.“

Rozběhla se za ženami, které už došly k hlavnímu vchodu.

„Inés, koupala jste holčičku ten večer, než jste ji dala spát?“

„Ano, večerní koupání ji hodně uklidňovalo,“ odpověděla zarmouceně.

„Díky,“ odpověděla Amaia a vyběhla po schodech nahoru.

„Hledejte něco měkkého a bílého,“ vyhrkla, když vpadla do místnosti, kde Montes zároveň zvedal ruku, aby jí ukázal obsah jednoho ze sáčků na doličné předměty.

„Lední medvídek,“ odpověděl inspektor s úsměvem a ukázal jí plyšovou hračku uvězněnou v sáčku.

„Jak jste...?“

„Bylo nám nápadné, jak je cítit,“ vysvětlil Jonan. „Pak jsme viděli zmáčknuté chlupy...“

„Zapáchá?“ podivila se Amaia. Špinavý medvídek nezapadal do toho pokoje, kde byla na všem do poslední maličkosti znát úzkostná péče.

„Zapáchá je slabé slovo, strašně smrdí,“ potvrdil Montes.

6

Cestou na komisařství se k předchozím nepříjatým hovorům od Ros přidaly další tři. Amaia sotva ovládla netrpělivou chuť jí zavolat, ale neudělala to, protože tušila, že sestřina nezvyklá naléhavost je předehtou k hodně hlasitému rozhovoru a neměla chuť ho vést před kolegy. Jakmile se posadila do svého auta, zavolala jí. Ros odpověděla šeptem, jako by čekala na hovor s telefonem v ruce.

„Amaio, můžeš přijet?“

„Ano, co se děje, Ros?“

„Radši přijed' a uvidíš sama.“

Pozdravila zaměstnance, kteří pracovali v přední části pekárny, a zamířila do kanceláře. Ros stála u dveří a zakrývala jí vnitřek místnosti.

„Můžeš mi říct, co se děje, Ros?“

Když se sestra otočila, měla popelavou tvář a Amaia okamžitě poznala proč.

„A hele, posila!“ Tak ji pozdravila Flora, když ji spatřila.

Amaia potlačila překvapení, krátce políbila Ros na pozdrav a došla ke druhé sestře.

„Nevěděly jsme, že přijedeš, Floro. Jak se máš?“

„Dobře, tak dobře, jak se člověk může za daných okolností mít...“

Amaia se na ni nechápavě dívala.

„Matka zemřela před měsícem, a to strašlivým způsobem, copak jsem jediná, kdo si to uvědomuje?“ odpověděla sarkasticky.

Amaia se obrátila na Ros, usmála se a pak odpověděla.

„Jistě, Floro, to je přece každému známo, že ty máš vyšší citlivost než průměr.“

Flora přijala výpad s pokřiveným úsměvem a přemístila se za psací stůl. Ros setrvala nehybně na místě. S rukama spuštěnými podél těla byla obrazem bezradnosti, jenom v očích jí probleskoval jakýsi zadržovaný vztek, který se také začal projevoval tuhnutím rtů.

„Zdržíš se dlouho, Floro?“ zeptala se Amaia. „Dovedu si představit, že kvůli natáčení svého pořadu asi nemáš moc času.“

Flora se posadila za stůl, a než odpověděla, upravila si kancelářské křeslo na svoji výšku.

„To jistě, mám hodně práce, ale za daných okolností... Měla jsem v úmyslu vzít si pár dní volno,“ řekla a urovnávala věci na stole. Ros stiskla rty ještě víc a Flora to viděla.

„...Ačkoli možná se rozhodnu a ještě si to prodloužím,“ poznamenala roztržitě, když nohou přistrčila koš na papíry ke stolu a hodila do něj barevné papírky na poznámky, papírový košíček na bochánky pokreslený kytičkami a dvě nebo tři propisovačky s ozdobnými bambulkami, které nepochybně patřily Ros.

„Tak to by bylo skvělé. Teta tě ráda uvidí, až se u ní zastavíš. Ale Floro, když chceš přijít do pekárny, dej to vědět předem. Ros má moc práce, nakonec se jí podařilo získat tu smlouvu s francouzskými supermarkety, která ti tak dlouho utíkala, a nemá času nazbyt, aby tu dávala do pořádku, co rozházíš,“ prohlásila Amaia, sklonila se ke koši a znovu položila věci na stůl.

„Supermarkety Martinié,“ zašeptala Flora zatrpkle.

„*Oui*,“ odpověděla Amaia s úsměvem, jako by to bylo velmi zábavné.

Ve Flořině obličej se zračilo pokořením, které to pro ni znamenalo, ale ještě se nevzdala.

„Já jsem odvedla veškerou práci, když jsem se jim ozvala a navázala jsem kontakty, honila jsem je přes rok...“

„Tak s Ros se sešli jednou a hned uzavřeli smlouvu,“ odpověděla Amaia břitce.

Flora upřeně pozorovala Ros, která došla ke kávovaru, jako by se chtěla vymanit z vlivu jejího pohledu, a začala připravovat šálky.

„Dáte si kávu?“ zeptala se téměř šeptem.

„Já ano,“ odpověděla Amaia a pořád se dívala na Floru.

„Já ne,“ odpověděla Flora. „Nechci Ros dál rozptylovat, když jí to teď tak dobře jde,“ řekla a vstala. „Jenom jsem vám chtěla říct, že jsem přijela uspořádat mamince pohřeb.“

Toto oznámení vyvedlo Amaiu z míry. Možnost pohřbu jí ani nepřišla na mysl.

„Ale...“ ozvala se.

„Ano, vím, že to není oficiální a že bychom si rády myslely, že se jí podařilo dostat se nějak z řeky a je v bezpečí, ale to je samozřejmě málo pravděpodobné,“ mluvila a dívala se Amaie do očí. „Promluvila jsem si se soudcem z Pamplony, který vede případ, a ten souhlasí s tím, že uspořádat pohřeb je vhodné.“

„Tý jsi telefonovala soudci?“

„On telefonoval mně, je to okouzlující člověk, jen co je pravda.“

„Ano, ale...“

„Ale co?“ obořila se na ni Flora.

„Přece...“ polkla sliny, než promluvila, a hlas zněl nezvykle.

„Přece nemůžeme vědět jistě, že zemřela, dokud se neobjeví tělo.“

„Proboha, Amaio! Starší žena, která byla takovou dobu nepohyblivá, nemohla mít v řece žádnou šanci. Vidělas to obléčení, co našli.“

„Nevím... V každém případě není mrtvá oficiálně.“

„Já myslím, že je to dobrý nápad,“ přerušila je Ros.

Amaia na ni pohlédla překvapena jejím stanoviskem.

„Ano, Amaio, myslím, že nejlepší bude obrátit list, uspořádat pohřební obřad za duši naší matky a tím uzavřít tuhle kapitolu.“

„Ale já nemůžu, nevěřím, že je mrtvá.“

„Proboha, Amaio!“ zaječela Flora. „A kde je? Kde by asi tak mohla být? Kam by mohla jít uprostřed lesa a v noci?“ zmírnila tón a dodala. „Řeka ji odnesla, Amaio, matka utonula v řece, je mrtvá.“

Amaia stiskla rty a zavřela oči.

„Floro, jestli potřebuješ pomoci s přípravami, stačí říct,“ nabídla se Ros.

Flora neodpověděla, vzala kabelku a zamířila k východu.

„Dám vám vědět den a hodinu, až se to dozvím.“

Po Flořině odchodu obě sestry mlčely a upíjely kávu v důvěrném a uklidňujícím souznění, které dostatečně vyvážilo energii, jež se jako elektrický náboj dál vznášela ve vzduchu. Nakonec promluvila Ros.

„Je mrtvá, Amaio.“

Amaia zhluboka povzdechla.

„Nevím...“

„Nevíš, nebo sis ještě nepřipustila, že to tak je?“

Amaia na ni pohlédla.

„Celý život před ní utíkáš a zvykla sis na to, zvykla sis žít s hrozbou a s jistotou, že ona někde je a nezapomněla na tebe.“

Vím, jak moc jsi trpěla, ale teď už je to pryč, Amaio, konečně je to pryč. *Ama* je mrtvá a, Bůh mi odpusť, já toho nelituju. Vím, kolik ti způsobila bolesti a co málem udělala Ibaiovi, ale už to skončilo. Taky jsem viděla ten kabát, byl tak nasáklý, těžký jako olovo, nikdo by nedokázal přežít v řece uprostřed noci. Je mrtvá, uvědom si to.“

Zaparkovala před Engrasiným domem, seděla v autě a vzpamatovávala se v nazlátlém světle prosvítajícím okny zevnitř, jako by odtamtud sálalo malé slunce nebo věčný krb. Pohlédla na zamračené nebe, začínalo se stmívat. Celý den bylo potřeba mít v domě rozsvíceno, ale právě teď, když se venku zřetelně zeshřilo, se to projevilo s veškerou nádherou. Vzpomínala, jak při různých příležitostech, když byla malá a teta ji poslala vynést odpadky, otálela venku a sedávala na zídce u řeky, aby se mohla dívat na průčelí rozsvíceného domu, a když ji teta zavolala a konečně vešla dovnitř se studenýma rukama i obličejem, pocit návratu domů byl tak příjemný, že se ta hra změnila ve zvyk, v jakýsi taoistický obřad, který prodlužoval potěšení z návratu. V poslední době to přestala dělat. Když dorazila ke dveřím, zmocnila se jí potřeba a naléhavá touha opět uvidět Ibaie, která ji přiměla pospíšet si dovnitř, aby ho spatřila, s radostí ho popadla a zlíbala. Když se teď vrátila k té krásné důvěrné hře, přivedlo ji to k myšlence, jak téměř chorobně lpí na takových věcech, které jí zachránily život, které si uchovaly svou moudrost, ale které teď možná bude třeba definitivně opustit. Vystoupila z auta a vešla do domu.

Ani si nesvlékla kabát a vešla do obývacího pokoje, kde teta sbírala karty a žetony po své obvyklé partii karet s veselou partičkou. James roztržitě držel knihu, ale nečetl a hlídal Ibaie, který odpočíval v malém lehátku postaveném na pohovce. Amaia se

posadila vedle Jamese, vzala ho za ruku a řekla: „Opravdu je mi to líto, ale zkomplikovalo se to a nemohla jsem přijet dřív.“

„To nevádí,“ řekl nepříliš přesvědčivě a naklonil se, aby ji políbil.

Až pak svlékla kabát, hodila ho na opěradlo pohovky a vzala Ibaie do náručí.

„*Ama* byla celý den pryč a moc se jí po tobě stýskalo, taky se ti po mně stýskalo?“ šeptala miminku v objetí, a to reagovalo tím, že ji vši silou uchopilo za vlasy a bolestivě tahalo. „Předpokládám, že už jste se dozvěděli, co se dnes dopoledne stalo ve smuteční síni?“

„Ano, ženské nám to vyprávěly. Je strašné neštěstí, co se stalo té rodině, já je znám celý život, jsou to hodní lidé a přijít tak o miminko...“ odpověděla teta, přišla blíž a položila ruku Ibaiovi na hlavičku. „Ani na to nechci pomyslet.“

„Je normální, že otec šílí bolesti. Nevím, jak bych reagoval já,“ ozval se James.

„No dobře, momentálně probíhá vyšetřování a já o tom nesmím mluvit, ale v každém případě tohle není to jediné, co mě dnes odpoledne zdrželo. Už vidím, že to sem ještě nedolehlo, jinak byste mi to byli řekli, hned jak jsem přišla.“

Oba se na ni zadívali s očekáváním.

„Flora je v Elizondu. Ros mi zavolala, byla strašně nervózní, protože první, co Flora udělala, byla návštěva v pekárně, aby nám trochu zvedla mandle, vždyť víte, jak to umí, a potom nám oznámila, že tu několik dní zůstane, aby uspořádala matčin pohřeb.“

Engrasi přinášela skleničky, v chůzi se zarazila a pohlédla s obavami na Amaiu.

„Ty víš, že k tvé sestře Floře nechovám nějaké velké sympatie, ale myslím si, že je to dobrý nápad,“ poznamenal James.

„Jak to můžeš říct, Jamesi! Ani nevíme, jestli je mrtvá. Uspořádat pohřeb vůbec není na místě.“

„Ale ano, je, je to už přes měsíc, co Rosario odnesla řeka...“

„To nevíme,“ přerušila ho Amaia. „Že se v řece objevil kabát, nic neznamená. Taky ho tam mohla hodit jako falešnou stopu.“

„Falešnou stopu? Poslouchej, Amaio, mluviš o poměrně staré ženě uprostřed noci, v bouři, která by musela přebrodit rozvodněnou řeku. Myslím, že jí přisuzuješ schopnosti, které jsou velmi málo pravděpodobné.“

Engrasi se zastavila na půl cesty mezi pokerovým stolkem a kuchyní a se stisknutými rty naslouchala.

„Málo pravděpodobné? Tys ji neviděl, Jamesi! Odešla z nemocnice po svých, přišla sem, stála na stejném místě, kde jsem teď já, a odnesla si našeho syna. Ušla stovky metrů v lese od auta až do jeskyně, a když odtamtud odcházela, nebyla to nemotorná stařena, byla to rozhodná a sebejistá ženská. Já jsem tam byla.“

„Je pravda, že jsem tam nebyl,“ odpověděl pevně, „ale řekni mi jednu věc: Kam šla, kde je, proč se ještě neobjevila? Celé hodiny ji hledaly více než dvě stovky lidí, v řece se objevil kabát a závěr je takový, že ji strhla voda. Četníci se na tom shodli, záchranáři se na tom shodli, mluvil jsem s Iriartem a ten taky souhlasil, dokonce i tvůj přítel soudce souhlasil,“ dodal záměrně. „Vzala ji řeka.“

Nevyšimla si jeho narážek, začala kroutit hlavou a přitom rytmicky pohupovala Ibaie, který vycítil napětí a začal fňukat.

„Tak mně je to jedno, já tomu nevěřím,“ odpověděla pohrdavě.

„A v tom je ten problém, Amaio,“ zvýšil hlas James. „Já věřím, já nevěřím, já a já. Zastavila ses někdy a uvědomila si, co cítí ostatní? Pomyslelas chvilku na možnost, že ostatní taky

trpí? Že tvoje sestry třeba potřebují tuhle zatracenou epizodu už jednou provždy uzavřít a že ty a to, co si myslíš, nemusí být středobodem vesmíru?“

Ros, která v té chvíli vcházela dovnitř, se zarazila u dveří polekaná napětím, které mezi nimi vycítila.

„Bezpochyby jsi hodně vytrpěla, Amaio,“ pokračoval James, „ale nejsi jediná. Zastav se na chvilku a pomysli na potřeby ostatních. Myslím, že není nic špatného na tom, co tvoje sestra zamýšlí. Dokonce si myslím, že to může být velmi blahodárná záležitost pro duševní zdraví všech, mě nevyjímaje. Jestli se bude konat ten pohřeb, zúčastním se ho a doufám, že půjdeš se mnou... Aspoň tentokrát.“

V jeho slovech zněla skrytá výčitka. Už si to vyříkali, myslila si, že už je to vyřízeno, a to, že to vytáhl v tomto rozhovoru, který s tím neměl nic společného, ji trochu zabořilo, ale ještě víc ji to překvapilo, protože James takový nebyl. Ibai nahlas plakal, napětí jejího hlasu, svalů a zrychleného dechu působilo na dítě, které se jí nervózně mlelo v náručí. Pevně ho objala v pokusu ho uklidnit a beze slova zamířila do prvního patra. Cestou míjela Ros, která pořád stála mlčky na místě u vchodu do obývacího pokoje.

„Amaio,“ zašeptala, když Amaia procházela kolem ní.

James se díval, jak odchází z místnosti, a pohlédl rozladěně na Ros a na tetu.

„Jamesi...“ začala Engrasi.

„Ne, teto, ne, prosím tě, žádám tě o to, prosím a žádám tě o to, protože vím, že na tebe dá. Nepovzbuzuj ji v tom, nepodporuj už její strach, nepřizívej její pochybnosti. Jestli jí někdo může pomoci obrátit stránku, jsi to ty. Nikdy jsem tě o nic nežádal, ale teď to udělám, protože ji ztrácím, teto, ztrácím svou ženu,“ prohlásil sklíčeně a opět sklesl do křesla.

Amaia houpala Ibaie v náručí, dokud nepřestal plakat, pak ulehla na postel a položila ho vedle sebe, aby si užila upřímného pohledu svého synka, který jí neohrabanýma ručičkami přejížděl po obličejí, sahal jí na oči, nos, ústa, až pomaloučku usnul. Stejně jako předtím její napětí dopadlo na něj, teď pokoj a klid dítěte ovlivnily matku.

Věděla, jak byl pro Jamese důležitý okamžik, kdy vystavoval v Guggenheimově muzeu, a chápala, že se asi cítil zrazen, protože tam s ním nakonec nebyla, ale vyříkali si to. Kdyby tam jela, Ibai by možná byl zemřel. Věděla, že to James chápe, ale někdy nestačí nějaký fakt pochopit, aby ho člověk přijal. Zhluboka povzdechla a Ibai jako její ozvěna povzdechl také. Dojatě se k němu sklonila a políbila ho.

„Zlatíčko,“ zašeptala a uchváceně pozorovala drobné a dokonalé rysy svého synka a téměř mystický klid, jehož dosahovala jen u něj, který ji obestíral, okouzloval ji vůní sušenek a másla, uvolňoval svaly a jemně ji vtahoval do hlubokého spánku.

Věděla, že je to sen, věděla, že spí a že je to Ibaiova vůně, která probouzí její fantazii. Byla v pekárně, mnohem dřív, než se z ní stalo místo ovládané noční můrou. Její otec oblečený do bílé haleny rozvaloval lístkové těsto ocelovým válečkem, než se z něj stala zbraň. Z bílých lístků těsta se linula tučná vůně másla. Tóny hudby z malého tranzistorového rádia se šířily pekárnou z poličky nahoře, kam ho otec položil. Nepoznala píseň, avšak holčička, kterou ve snu byla, si pobroukávala jednotlivá slova textu. Byla ráda s otcem o samotě, ráda se dívala, jak pracuje, chodila kolem mramorového stolu a nasávala vůni, která, jak teď věděla, patřila Ibaiovi, a tehdy pečivu z lístkového těsta. Byla šťastná. Šťastná tak, jak mohou být šťastné holčičky hodně milované svým otcem. Skoro na to zapomněla, skoro zapomněla na to, že ji měl otec tolik rád, a když si na to vzpo-

mněla, přestože to bylo ve snu, znovu jí to přineslo pocit štěstí. Ještě jednou obešla stůl, opět tanečním krokem, v němž se nedotýkala země. Vykroužila elegantní piruetu a s úsměvem se vracela k němu, ale on tam už nebyl. Zadělávací stůl byl čistý a okénky pod střešou už neproudilo dovnitř světlo. Musela si pospíšit, musela se okamžitě vrátit, než ona pojme podezření. „Co ty tady děláš?“ Svět se hodně zmenšil a potemněl, na koncích se zakřivil a změnil se v jeviště snu v tunelu, jímž musela projít. Několik kroků, které ji oddělovaly od dveří pekárny, se změnilo ve stovky metrů v zakřivené chodbě oddělující ji od cíle, v níž viděla jenom světélko, které stále zářilo v dáli. Pak už nic. Milosrdné šero jí zakrylo oči krví, která jí proudila z hlavy. „Krvácet nebolí, krvácení je pokojné a příjemné, jako když se člověk změní v olej a vylije se,“ řekl kdysi Dupree. „A čím víc člověk krvácí, tím méně mu to vadí.“ To je pravda, nevadí mi to, pomyslela si holčička. Amaia cítila lítost, protože holčičky se nemají smířovat se smrtí, ale taky jí rozuměla, a přestože jí to rvalo srdce, nechala ji na pokoji. Nejprve uslyšela její supění, zrychlený dech, vzrušený potěšením. A pak, aniž otevřela oči, ucítila, jak se blíží, pomalu, nelítostně, dychtivá po její krvi a jejím dechu. Malý dětský hrudník sotva obsahoval tolik kyslíku, aby udržel nitku vědomí, která ji pojila k životu. Představa jako závaží stiskla její břicho, drtila jí plíce, které se pomalu vyprázdnily jako měch, a vzduch tudíž unikal mezi jejími rty současně s tím, jak se další, žíznivé a kruté, přísály k jejím ústům, aby ji zbavily posledního dechu.

James vešel do pokoje a zavřel za sebou dveře. Posadil se na postel naproti ní a minutu ji pozoroval, jak spí, s potěšením, jaké působí dívat se na odpočinek skutečně vyčerpaných lidí. Vytáhl příkrývku v nohách postele, přikryl Amaiu až k pasu a naklonil se nad ni, aby ji políbil, právě v okamžiku, kdy ona

polekaně otevřela oči šílená strachy, aniž ho viděla, a okamžitě se s úlevou znovu položila na polštář.

„To nic není, to se mi zdálo,“ zašeptala opakovanou větou, kterou si jako zaklínadlo recitovala od dětství skoro každou noc. James se opět posadil na postel, díval se na ni a neřekl ani slovo, dokud se Amaia trochu neusmála a on se sklonil a objal ji.

„Myslíš, že nám v té restauraci ještě dají najíst?“

„Zrušil jsem to, dneska jsi hodně unavená. Necháme to na jiný den...“

„A co zítra? Musím jet do Pamplony, ale slibuju ti, že si vezmu odpoledne volno, strávím ho s tebou a s Ibaiem a večer mi budeš muset zaplatit tu večeri,“ dodala žertem.

„Pojď si dolů něco sníst,“ vybídl ji.

„Nemám hlad.“

Ale on vstal, podal jí s úsměvem ruku a ona šla za ním.

Doktor Berasategui si i nadále uchovával sebevědomí a jistotu projevu vlastní věhlasnému psychiatrovi a jeho vzhled byl také stále pečlivý a upravený. Když si propletl ruce na stole, Amaia si všimla, že má stále ještě dokonale provedenou manikúru. Neusmál se, pozdravil ji zdvořilým „dobrý den“ a mlčky čekal, až promluví ona.

„Doktore Berasategui, musím připustit, že pro mě bylo docela překvapením, když jste souhlasil, že se se mnou sejdete. Předpokládám, že vězeňská rutina musí být pro člověka jako vy opravdu krušná.“

„Nevím, o čem mluvíte.“ Jeho odpověď se zdála upřímná.

„Doktore, přede mnou nemusíte nic předstírat. Četla jsem vaši poštu za poslední měsíc, opakovaně jsem navštívila váš byt, a jak už víte, měla jsem příležitost poznat vaše kulinářské speciality.“ Při poslední zmínce se lehce usmál. „Jenom proto vám život tady určitě připadá nesnesitelný, obyčejný a nudný, a to není nic ve srovnání s tím, co pro vás musí znamenat, že nemůžete holdovat své milované zálibě.“

„Nepodceňujte mě, paní inspektorko, mezi mnoha mými schopnostmi se také nachází schopnost adaptace. Věřte mi, tohle vězeňské zařízení se příliš neliší od švýcarského internátu pro nezvedené chlapce. Když člověk zažil ten, je připraven na všechno.“

Amaia se na něj několik vteřin mlčky dívala, než znovu promluvila.

„Že jste schopný člověk, to je mi známo, schopný, sebejistý a obratný. Nepochybně takový musíte být, aby se vám povedlo podrobit si všechny ty nešťastníky, kteří kvůli vám spáchali své zločiny.“

Poprvé se otevřeně usmál.

„Pletete se, paní inspektorko, nikdy nebylo mým záměrem, aby podepsali moje dílo, jenom aby ho představili. Jsem jakýsi režisér,“ vysvětlil.

„Ano, a s egem velikosti Pamplony... Proto je tu něco, co mi nehraje, co chci, abyste mi vysvětlil. Proč tak skvělý a silný mozek jako váš nakonec poslechl příkazy senilní stařeny?“

„Tak to nebylo.“

„Opravdu ne? Já jsem tedy viděla záběry z kamer na klinice a vy jste vypadal dost pokorně.“

Záměrně použila slovo „pokorně“, protože věděla, že ho to urazí jako nejhorší nadávka. Berasategui si lehce přejel prsty po stisknutých rtech v nezaměnitelném gestu mlčenlivosti.

„Takže ubohá nemocná ženská naplánovala svůj útěk z prestižní kliniky a přesvědčila jednoho vynikajícího psychiatra a skvělého – jak jste to řekl? – režiséra, aby se stal jejím spolupiklencem v břídičském plánu útěku, který skončil tak, že jednoho z nich odnesla voda a druhý skončil za mřížemi. Dovolte mi říct, že tentokrát to nebylo na výši.“

„Naprosto se mýlíte,“ chvástal se Berasategui. „Všechno dopadlo, jak jsem čekal.“

„Všechno?“

„S výjimkou překvapení s tím dítětem, ale to nebyla moje záležitost, kdybych to kontroloval já, byl bych to věděl.“

Vypadalo to, že Berasategui opět nabyl svou obvyklou jistotu. Amaia se usmála. „Včera jsem navštívila vašeho otce.“

Berasategui se zhluboka nadechl, naplnil si plíce a pak vzduch pomalu vydechl. Tohle mu bylo nepříjemné.

„Nezeptáte se mě na něj? Nezajímá vás, jak se mu daří? Ne, jistěže ne. Je to jen stařec, kterého jste využil, abyste našel hrobečky *mairu* z mojí rodiny.“

Zůstal netečný.

„Mezi kostmi, které jste nechali v kostele, se nacházela část odlišných, a ten křupan Garrido by se žádným způsobem nemohl dozvědět, kde je najít. Nikdo by se to nemohl dozvědět s výjimkou člověka, který mluvil s Rosario, protože takovou informaci mohla mít jenom ona. Kde je to tělo, doktore Berasategui? Kde je ten hrob?“

Naklonil hlavu na stranu a ukázal náznak spokojeného úsměvu, který naznačoval, jak ho to všechno baví.

Am Maia smazala jeho úsměv následující větou: „Váš otec se ukázal jako sdílnější, vyprávěl mi, že jste tam nikdy nezůstal na noc, že jste nocoval v hotelu, ale my jsme to ověřili a víme, že to tak není. Řeknu vám, co si myslím. Myslím, že máte v Baztánu další byt, přístupný byt, bezpečné místo, kde můžete schovávat ty věci, co nikdo nesmí vidět, ty, kterých se nemůžete vzdát, místo, kam jste tu noc zavedl moji matku, místo, kde se převlékla a místo, kam se pravděpodobně vrátila, když odešla z jeskyně, kde vás nechala napospas.“

„Nevím, o čem se mnou mluvíte.“

„Mluvím o tom, že Rosario se nepřevlékla v domě vašeho otce a taky to neudělala ve voze, a že mezi odchodem z nemocnice a návštěvou domu mé tety existuje mrtvý čas, čas, kdy jste nás pěkně zabavil suvenýry z vašeho bytu, čas, kdy jste museli někam jít. A dům vašeho otce to nebyl. Opravdu chcete, abych uvěřila, že člověk jako vy, doktore, nepředvídal takovou eventualitu? Neurázejte moji inteligenci a nechtějte, abych uvěřila, že jste jednal jako hlupák bez plánu...“

Tentokrát si musel přikrýt ústa oběma rukama, aby potlačil nutkání promluvit.

„Kde je ten byt? Kde je místo, kam jste ji odvedl? Žije, že ano?“

„Co si myslíte vy?“ otázal se překvapivě.

„Vy se mi líbíte, inspektorko. Jste inteligentní žena, musíte být, když dokážete inteligenci ocenit. Máte pravdu, jsou věci, které tady postrádám, především vést zajímavý rozhovor s někým, kdo má vyšší IQ než pětasmdesát,“ prohlásil s pohrdavým posunkem vůči dozorcům hlídkujícím u dveří. „A jen proto vám dám dárek.“ Naklonil se k ní, aby jí to pošeptal do ucha. Amaia se nepolekala, ačkoli jí přišlo divné, že ho dozorci nepokárali. „Dobře poslouchejte, paní inspektorko, protože je to vzkaz od vaší matky.“

Polekaně sebou cukla, ale už bylo pozdě. Byl příliš blízko, cítila jeho vodu po holení. Pevně ji chytil za šíji a Amaia ucítila, jak se jí rty dotkl ucha: „Spi s otevřenýma očima, ty malá liško, protože *ama* tě dříve nebo později sní.“ Amaia ho chytila za zápěstí, aby ho přinutila ji pustit, vyskočila a neobratně přitom porazila židli, na které předtím seděla. Berasategui se opět posadil na své místo a masíroval si zápěstí.

„Nezabíjejte posla, paní inspektorko,“ řekl s úsměvem.

Amaia ustupovala až ke dveřím, kde se vyděšeně zadívala na dozorce, kteří setrvali v netečnosti.

„Otevřete dveře!“

Muži setrvali na svých místech a mlčky ji pozorovali.

„Neslyšeli jste mě? Otevřete dveře, vězeň mě napadl.“

Šílená strachy se obrátila k muži, který byl blíž, a postavila se vedle něj. Mluvila mu do obličeje tak zblízka, že na jeho tvář dopadly drobné kapičky slin.

„Otevři ty dveře, zatracený darebáku, otevři ty dveře, nebo přísahám Bohu, že...!“ Zřízenec si jí nevšiml a vyhledal

pohledem Berasateguiho, jenž to nevrlym pokynem hlavy od-
souhlasil. Dozorci otevřeli dveře, usmáli se na Amaiu a uvolnili
jí cestu.

Potlačila nutkání utíkat, chvatně kráčela chodbou k další kontrole, pokynula dozorcí na pozdrav a skrývala neklid, až došla k hlavní kontrole, kde uviděla vcházet jiného dozorce, jehož znala, ale i tak počkala, až dostane zpět kabelku a pistoli, než se zeptala na ředitele věznice.

„Ředitel tu není. Odjel do Barcelony na kongres o bezpečnosti, ale jestli chcete, můžete mluvit s jeho zástupcem. Mám mu zatelefonovat?“ zvedl sluchátko masivního telefonu.

Amaia to chvilku zvažovala.

„Ne, nechte to být, není to důležité.“

Nasedla do auta a vytáhla telefon. Jako paranoik si všimla bezpečnostních kamer, které obklopovaly vězení, a proto se rozhodla popojet o pár ulic dál, kde zaparkovala auto u chodníku a vytukala číslo, na které nikdy předtím nevolala.

Na druhé straně se ozval Markinův pokojný hlas. „Paní inspektorko, to je poprvé, co voláte na můj telefon...“

„Ctihodnosti, jde o oficiální záležitost, právě jsem opustila vězení v Pamploně, kde jsem si promluvila s Berasateguim...“ Postřehla, že její hlas ještě prozrazuje prožitá napětí. Zhluboka se nadechla a snažila se uklidnit, než bude mluvit dál.

„S Berasateguim? A proč jste mi neoznámila, že za ním jdete?“

„Je mi líto, Ctihodnosti, ale byla to návštěva soukromého charakteru, chtěla jsem se ho zeptat na... na Rosario.“

Slyšela, jak nesouhlasně mlaskl jazykem.

„Veškeré informace, které mám, mě vedou k tomu myslet si, že tehdy večer museli jít na nějaké bezpečné místo, do tajného bytu, kde by se ona mohla převléknout, na místo, kde se mohli schovat, když se situace komplikovala... Nechce se mi věřit, že by tak systematický člověk jako Berasategui něco takového nepředvídal.“

Markina na druhé straně linky dál mlčel.

„Ale to vám nechci vyprávět. Rozhovor probíhal dobře, dokud jsem se ho nezeptala, jestli je Rosario pořád naživu... Pak mi od ní předal vzkaz.“

„Amaio! Je to manipulátor, zahrál si s vámi.“ Soudce opustil veškeré formality. „Nemá žádný vzkaz od vaší matky, naservírovala jste mu to na podnose, viděl vaše slabé místo a udeřil tam.“

Zhluboka povzddechla a začala litovat, že mu o tom řekla.

„Co vám přesně řekl?“

„To je to nejmenší, ale důležité je, co se stalo potom. Když se mnou mluvil, hodně se ke mně přiblížil a dokonce se mě dotkl.“

„Ublížil vám?“ přerušil ji poplašeně.

„V místnosti s námi byli dva dozorcí a vůbec to s nimi nehnulo,“ pokračovala. „Neublížil mi, vytrhla jsem se mu a utekla jsem ke dveřím, ale dozorcí se chovali netečně, i když jsem na ně křičela, aby otevřeli. Počkali, až jim to Berasategui posunkem povolil.“

„Jste v pořádku? Opravdu jste v pořádku? Jestli vám ublížil...“

„Jsem v pořádku,“ odsekla. „Vypadají jako jeho cvičení pejskové. Dokonce si dovolil před nimi žertovat o jejich chabé inteligenci a poslechli ho s nefalšovanou poslušností.“

„Kde jste? Chci vás vidět. Řekněte mi, kde jste, a já tam hned přijedu.“

Dezorientovaně se rozhlédla kolem.

„Ředitel je na služební cestě a jeho zástupce já neznám, ale hlavní je něco okamžitě podniknout; nevíme, kolik dozorců už ovládl.“

„Já se o to postarám. Mám tu osobní telefon na ředitele. Zavolám mu a doporučím mu, aby ho přeložili na oddělení nejvyšší ostrahy a aby ho izolovali. Za deset minut to bude vyřešené. Ale teď vás musím vidět, musím vidět, že jste v pořádku.“

Amáia se naklonila kupředu, až se čelem dotkla volantu, a pokoušela se urovnat si myšlenky. Zoufalá naléhavost v Mar-kinově hlase v ní vyvolala nevladatelnou nechuť. Jeho starost se zdála upřímná a impulzivní způsob, jakým reagoval na možnost, že utrpěla nějakou újmu, ji odpuzoval a zároveň jí lichotil.

„Dostal jste už zprávu soudního lékaře o případu Esparza?“

„Ne. Chci vás teď vidět.“

„Sestra mi řekla, že jste jí telefonoval.“

„To je pravda. Ona mi zavolala do kanceláře, moje sekretářka mi předala výzvu, a když jsem viděl příjmení, zavolal jsem jí zpátky z ohleduplnosti k vaší rodině. Byla to soukromá záležitost, chtěla vědět, jestli je vhodné uspořádat pohřební obřad za vaši matku. Odpověděl jsem, že nemám žádných námitek. A teď vás chci vidět.“

Usmála se jeho tvrdošíjnosti, měla si uvědomit, že Flořina verze je asi trochu zkreslená.

„Jsem v pořádku, vážně, teď nemůžu, musím se vrátit na komisařství, každou chvíli má dorazit zpráva soudního lékaře.“

„A kdy tedy?“

„Co, kdy?“

„Kdy vás uvidím. Říkala jste ‚teď nemůžu‘. Tak kdy?“

„Mám další hovor,“ lhala, „musím zavěsit.“

„Tak dobře, ale slibte mi, že už nebudete chodit za Berasateguim sama. Kdyby se vám něco stalo...“

Zavěsila a několik minut mlčky zírala na prázdný displej.

Skoupé světlo a nebe zatažené tmavými mraky nad Pamplo-nou, jež si u svých obyvatel vydobyla nové jméno Mordor, byly v Baztánu nahrazeny jinou oblohou, světlejší a zastřenou jakousi zářivou mlhou, která zraňovala oči, když se člověk podíval na nebe, a zkrášlovala krajinu podivným světlem, které však ne-umožňovalo vidět moc daleko. Komisařství v Elizondu bylo na pohled nezvykle klidné ve srovnání s předchozím dnem, a když Amaia vystoupila z auta, zpozorovala, že ticho se rozšířilo na celé údolí jako pokrývka a umožnilo z toho vysokého bodu poslouchat šum řeky u Txokota, které odtamtud sotva viděla, protože bylo schované za staletými zdmi elizondských domů. Obrátila pohled do kanceláře: půl tuctu fotografií postýlky, medvídka, mrtvolky vykukující z batohu, v němž ji Valentín Esparza nesl, prázdné rakve, z níž ukradl tělo své dcerky, a zpráva soudního lékaře otevřená na jejím stole. San Martín potvrzoval jako příčinu smrti dítěte udušení. Tvar a rozměry medvídkova nosu se dokonale shodovaly s vytlačeným znamením, které měla holčička na čele, a bílá vlákna nalezená v koutku rtů patřila hračce. Stopy slin, které se objevily na tváři miminka a v chlupech medvídka, odpovídaly holčičce a Valentínu Esparzovi, a pronikavý odporný pach, kterým byla hračka cítit, pocházel ze třetí stopy, u níž dosud nebyl určen původ.

„Není to rozhodující,“ vysvětlil Montes. „Otec vždycky

může říct, že holčičku políbil na rozloučenou, když ji nechával u tchyně.“

„Když mi San Martín potvrdil, že jsou tam sliny, zeptala jsem se babičky, jestli dítě vykoupala, a ona mi odpověděla, že ano. Vykoupala ji, než ji uložila do postýlky. Kdyby na sobě měla nějaké stopy slin rodičů, koupel by je smyla,“ vysvětlila Amaia.

„Advokát by řekl, že někdy políbil medvídka, jímž byla zadušena, a že se sliny dostaly dítěti na kůži přenosem,“ poznamenal Iriarte.

Zabalza udiveně zvedl jedno obočí.

„Co? Není to tak divné,“ bránil se Iriarte a hledal podporu u Amaiy. „Když byli moji synové mladší, nutili mě dávat pusu všem svým plyšákům.“

„Téhle holčičce byly čtyři měsíce, nemyslím, že by žádala svého otce, aby dal medvídkovi pusu, a Esparza neodpovídá typu, který by takové věci dělal. Babička vypověděla, že zřídkka chodil do prvního patra, že toho dne zůstal v kuchyni a popíjel pivo a že s ní nahoru šla dcera, aby jí pomohla miminko opatřit,“ řekla Amaia a vzala do ruky jednu z fotografií, aby si ji důkladněji prohlédla.

„Já něco mám,“ řekl Zabalza. „Pracoval jsem se záběry nahranými v celách. Přestože jsem dal zvuk na maximum, je nesrozumitelný, ale protože je na Esparzu dost dobře vidět, napadlo mě, že by mu možná někdo dokázal odezírat ze rtů, a poslal jsem je jednomu známému, který pracuje v organizaci pro neslyšící. Nemá žádnou pochybnost o tom, že Esparza řekl: ‚Odevzdal jsem ji Ingumovi jako tolik jiných obětí.‘ Hledal jsem Ingumu v systému, ale nikdo s tímto jménem nebo přezdívkou tam nefiguruje.“

„Inguma? Víte to jistě?“ zeptala se Amaia překvapeně.

„Prý ano, prý o tom není pochyb. ‚Inguma‘.“

„To je zvláštní. Prababička toho dítěte mi vykládala, že Inguma je zlý noční duch, stvoření, které se vkrádá do ložnic, sedá si spícím na prsa a zadusí je, protože jim vysaje dech,“ pravila a obrátila se hlavně k Etxaidemu. „Taky tvrdila, že to dítě zabil on.“

„No vida! Je to jedno z nejstarších a nejtemnějších stvoření tradiční mytologie, zlý duch, který se v noci objevuje v domech, když jejich obyvatelé spí, tiskne jim hrdlo, a tak jim ztěžuje dýchání a vyvolá neuvěřitelnou úzkost. Je považován za původce nočních děsů, nočního zalykávání a toho, co je nyní známo jako spánková apnoe, časové úseky, kdy spící člověk bez zjevné příčiny přestává dýchat. V některých případech zase za pár vteřin začne, ale jindy to trvá déle a spícím to způsobí smrt. Dochází k tomu u kuřáků a velmi tělnatých osob. Zajímavé je, že se vyprávělo, jak je velmi nebezpečné spát s otevřenými okny, protože tehdy se Inguma může snadno dostat dovnitř. Právě proto takoví lidé s dechovými problémy zavírali dveře a okna, aby mu zabránili vstoupit, a dokonce ucpávali i malé škvíry, protože se říkalo, že se může protáhnout i nejmenší skulinkou. Samozřejmě ho pokládali za viníka náhlého úmrtí kojenců ve spánku. Před spaním se vždycky opakovalo zaklínadlo na ochranu před tímto zlým duchem. Bylo to něco jako: ‚Ingumo, já se tě nebojím.‘ Bylo velmi důležité takto začít, jako u čarodějnic, dávalo se tak předem najevo, že i když se na ně věří, člověk z nich nemá strach. A pokračovalo to:

Nebojím se tě, Ingumo.

Chrání mě Pán Bůh i Panna Maria.

Spočítej hvězdy na nebi, všechny byliny země,

všechn písek, co leží na pobřeží,

a dokud s tím neskončíš,

nesmíš ke mně.“

Je to nádherné zaříkávadlo, v němž se zlému duchovi ukládá splnit nějaký rituál, který mu bude trvat celou věčnost, něco podobného jako *eguzkilore*, suchý bodlák pro čarodějnice, které musejí spočítat všechny jeho ostny, než smějí vstoupit do domu, a tak se rozední dřív, než úkol dokážou splnit, a utíkají se schovat. Tenhle duch přitahuje moji pozornost, protože patří k nejméně prostudovaným nočním duchům a s přesně stejnými vlastnostmi se objevuje i v jiných kulturách.“

„Rád bych viděl, jak vysvětlí soudci, že jeho dceru zabil nějaký duch,“ poznamenal Montes.

„Nepřiznává, že ji zabil on, ale ani to nepopírá, spíš upřesňuje, že ji odevzdal,“ vysvětlil Iriarte.

„Jako tolik jiných obětí,“ dodal Zabalza. „Co tím chce naznačit, že to snad už udělal dřív?“

„Momentálně tedy bude mít potíže hodit svůj zločin na nějakého ducha. Dnes dopoledne jsem obcházel okolí jeho domu a měl jsem štěstí, že jsem natrefil na jednu sousedku, která se dívala na televizi dlouho do noci a ,náhodou‘ vykoukla z okna, protože uslyšela auto toho manželského páru, když se tu noc vraceli z večere. A uslyšela ho zase po dvaceti minutách, což vzbudilo její pozornost. Vysvětlila mi, že si myslela, že holčička může být nemocná, a tak dávala pozor, dokud po pětadvaceti minutách znovu neuslyšela auto. Podívala se špehýrkou ve dveřích, vůbec ne proto, že by je chtěla špehovat, jenom aby věděla, jestli není něco s holčičkou, a uviděla, že se manžel vrací sám.“

Iriarte pokrčil rameny.

„Tak ho máme.“

Amaia souhlasila.

„Všechno nasvědčuje tomu, že to udělal sám, ale jsou tu tři nejasnosti, ten odporný zápach z medvídka, posedlost tím, aby

tělo nebylo zpopelněno, a vyjádření ‚jako tolik jiných obětí‘. A vlastně,“ pokračovala a ukázala jim fotografii, kterou držela v ruce, „je něco v té rakvi, nebo to tak jen vypadá na obrázku?“

„Ano,“ vysvětlil Iriarte. „V tom počátečním rozruchu jsme si to neuvědomili, ale zaměstnanec pohřební služby nás na to upozornil. Zdá se, že Esparza položil do rakve tři sáčky cukru, které přikryl bílým ručníkem, na první pohled to vypadá jako vystlané dno rakve. Udělal to, aby si nikdo nevšiml rozdílu váhy, když rakvičku zvednou.“

„Tak dobře,“ prohlásila Amaia a položila fotografii k ostatním. „Budeme si dávat pozor, zda analýza třetí stopy neotevře novou linii. Možná cestou někoho přibral. Dobrá práce,“ dodala a ukončila tak poradou.

Jonan se trochu pozdržel: „Jde všechno dobře, šéfová?“

Pohlédla na něj a snažila se působit klidně, ale klidná nebyla. Komu chtěla lhát? Jonan ji znal téměř tak dobře, jako se znala sama, ale stejně tak věděla, že ne vždy je možné říct všechno. Hodila mu návnadu plnou upřímnosti, aby se vyhnula tématu, kterého se nechtěla dotknout.

„Moje sestra Flora je v Elizondu a pokouší se uspořádat pohřeb naší matky. Jenom pouhá představa mě vyvádí z míry, a k dovršení všeho se zdá, že rodina včetně Jamese souhlasí. Ať se sebevíc snažím jim vysvětlit, proč si myslím, že je stále naživu, nemůžu je přesvědčit a dosáhla jsem jen toho, že mi vyčítají, proč je nenechám uzavřít tuhle životní epizodu.“

„Jestli vám to v něčem pomůže, já taky nevěřím, že spadla do řeky.“

Pohlédla na něj a povzdechla si.

„Jasně, že mi to pomůže, Jonane, moc mi to pomůže... Jsi dobrý policista, důvěřuju tvému instinktu a je pro mě obrovskou podporou, když vím, že se mnou souhlasíš proti tolika dalším názorům.“

Jonan pomalu, ale bez přesvědčení přikývl, obešel stůl a sebral všechny fotografie.

„Chcete, abych zůstal s vámi, šéfová?“

„Jedu domů, Jonane,“ odpověděla.

Než vyšel z kanceláře, usmál se a zanechal v ní známý pocit, že se jí nepodařilo obelhat člověka, který ji příliš dobře zná.

Sjela autem k Txokotu, projela kolem Juanitaeney, kde u vchodu do domu uviděla srovnané palety se stavebním materiálem, ačkoli nepostřehla ani stopu po nějaké činnosti. Když projížděla čtvrtí, napadlo ji, že by se mohla zastavit v pekárně, ale nápad zavrhla. Měla v hlavě moc věcí a neměla chuť se s Ros opět dohadovat o pohřbu. Místo toho přejela most Giltxaurdi a zamířila ke starému trhu, kde zaparkovala. Prošla známou cestou a nerozhodně se zastavovala přede dveřmi v průčelí, které jí připadaly všechny stejné. Nakonec se pro jedny rozhodla a s úlevou se usmála, když dveře otevřela Elena Ochoová.

„Můžeme si promluvit?“ zeptala se jí Amaia.

Místo odpovědi ji Elena popadla za paži a vtáhla do domu, pak vykoukla a rozhlédla se na obě strany ulice. Jako při minulé příležitosti ji vedla do kuchyně a beze slova začala připravovat dva šálky kávy, které položila na ták z umělé hmoty pokrytý kuchyňským papírem místo ubrousku. Amaia byla vděčná za ticho. Každou minutu věnovanou přípravě kávy v opakovaném obřadu použila na uspořádání podnětů, neboť je těžší mohla nazvat myšlenkami nebo nápady, které ji přivedly až tam. Rozléhaly se jí v hlavě jako ozvěna úderů a obrazy, které se rytmicky opakovaly, se mísily s jinými uchovanými v paměti. Přišla si pro odpovědi, ale nebyla si jista, že má otázky. „Dostaneš všechny odpovědi, pokud umíš formulovat všechny otázky,“ uslyšela hlas tety Engrasi, ale měla jen jednu malou bílou rakvičku, kam někdo místo dětského tělínka položil ně-

kolik sáčků cukru, a slovo „obět“, a ta dvě fakta dohromady představovala zlověstnou kombinaci.

Pozorovala, že se žena jen s úsilím ovládá, aby se jí moc ne-trásly ruce, když si dává cukr do šálku. Začala nápoj míchat, ale cinkání lžičky o porcelán ji zřejmě nadměru rozjitřilo. Brzy se zarazila a hodila lžičku na podnos.

„Promiňte, jsem velmi nervózní. Řekněte mi, co chcete, a jednou provždy to vyřídíme.“

Baztánská zdvořilost! Ta žena s ní nechtěla mluvit, nechtěla ji mít doma, vydechne úlevou, až ji uvidí procházet dveřmi ven, ale bylo svaté nabídnout jí kávu nebo něco k snědku, a tak to udělala. Byla to jedna z těch žen, které dělaly, co je třeba. Povzbuzena tímto přesvědčením vzala do rukou šálek s kávou, kterou ani neochutnala, a začala mluvit.

„Při poslední návštěvě jsem se vás ptala, jestli si myslíte, že skupina dospěla k uskutečnění lidské oběti...“

Žena se začala viditelně chvět.

„Prosím vás... Musíte odejít, nemůžu vám nic říct.“

„Eleno, musíte mi pomoci. Moje matka je tam někde na svobodě. Musím ten dům najít, vím, že tam dostanu odpovědi.“

„Nemůžu vám to říct, zabili by mě.““

„Kdo?“

Zavrtěla hlavou a stiskla rty.

„Ochráním vás,“ řekla Amaia a vrhla nenápadně pohled na Panenku Marii, před níž hořela malá svíčka. Vedle ní stála dvojice barvotiskových obrázků Krista a kolem spodní části svíčky byl obtočen ohmataný růženec.

„Před tím mě nemůžete ochránit.“

„Myslíte, že došlo k nějaké oběti?“

Elena vstala, vylila kávu do dřezu a zády k Amaie začala šálek umývat.

„Ne, nemyslím si to. Důkazem je, že vy jste tady, a tehdy

jediná těhotná žena ve skupině byla Rosario. Tisíckrát jsem děkovala za to, že nic neudělali, možná to bylo jen tlachání, aby na nás udělali dojem, možná si nás chtěli podrobit strachem, nebo vypadat nebezpečnější nebo mocnější...“

Amaia se rozhlédla kolem v tom domě plném věcí, které měly poskytnout ochranu. Ubohá žena rozvíjela teorie s nadějí, že všechno bylo tak, jak si ona přeje, ačkoli zoufalstvím jejích výrazů prosvítalo, že v nitru nevěří tomu, co říká.

„Eleno, podívejte se na mě,“ nařídila Amaia.

Žena zavřela kohoutek, položila houbičku, obrátila se a pohlédla na ni.

„Narodila jsem se společně s další holčičkou, jednovaječným dvojčetem, které oficiálně zemřelo na syndrom náhlého kojeneckého úmrtí.“

Žena zvedla ruce zčervenale studenou vodou k obličejí staženému strachem a zalitému slzami a zeptala se: „Kde je pohřbená? Kde je pohřbená?“

Amaia zakroutila hlavou, když viděla, jak je žena bez sebe, a vysvětlovala: „To nevíme, našla jsem hrobku, ale rakev byla prázdná.“

Z nitra té malé ženy se vydralo strašlivé zakvílení, vrhla se k Amaie, která překvapeně vstala.

„Odejděte z mého domu! Odejděte z mého domu a už se nikdy nevracejte!“ křičela a vystrkala ji do chodby. „Pryč! Odejděte!“

„Čeho tou obětí dosáhli? Co dělali s mrtvolami?“ zeptala se, zatímco se žena postavila před ni a nutila ji ustupovat.

Amaia otevřela dveře, obrátila se a požádala ji: „Řekněte mi jen, kde je ten dům.“

Dveře se před ní zavřely, přestože z domu dál zaznívaly ženy tlučené vzlyky.

Téměř instinktivně vytáhla z kapsy telefon a vytukala číslo

agenta Dupreeho. Kráčela k vozu a tiskla si přístroj k uchu v pokusu zachytit i minimální známku aktivity na druhé straně linky. Už to chtěla vzdát, když praskání prozradilo Dupreeho přítomnost. Věděla, že je to on, starý a milý přítel, který se stal v jejím životě tak důležitý bez ohledu na vzdálenost. Ale to, co slyšela po telefonu, jí naježilo vlasy na šíji a přimělo ji strachy zalapat po dechu. V pozadí bylo slyšet zvuk monotónních pohřebních zpěvů; ozvěna hlasů naznačovala obrovské prostory, v nichž dosahovaly zvučnosti jako v katedrále. Ve způsobu, jakým recitovaly znovu a znovu tři slova zbavená tónu, která mluvila o hrozbě a smrti, bylo něco temného a ponurého. Avšak úzkostný křik umírajícího stvoření byl zřetelný a vyvolal v ní dokonalou hrůzu. Agonie toho tvora trvala několik vteřin, v nichž jeho nářikavý hlas slábl. Amaia předpokládala, že proto, že se Dupree od něho vzdaloval.

Když muž konečně promluvil, jeho hlas prozrazoval takovou úzkost, jako cítila ona sama.

„Už mi nevolejte, nevolejte mi, já se ozvu.“ Spojení se přerušilo a Amaia si připadala tak malá a tak daleko od něj, že se jí chtělo křičet.

Ještě držela telefon v ruce, když začal zvonit. Přečetla si displej se směsí naděje a paniky. Poznala identifikační čísla kanceláří FBI a vřelý hlas agenta Johnsona, který ji pozdravil z Virginie. Právě byl vypsán konkurz na výměnné pobyty v Quantiku a v oblasti studií kriminálního chování doufají, že s ní mohou počítat. Hned teď pošlou žádost na jejich komisařství. Až dosud to byl formální rozhovor jako ty, které při předcházejících příležitostech vždycky vedla s policejními zaměstnanci. Fakt, že k telefonátu došlo sotva dvě minuty poté, co mluvila s Dupreem, jí sice neušel, ale až to, co agent John-

son řekl bezprostředně poté, jí potvrdilo, že její hovory jsou odposlouchávané.

„Paní inspektorko, měla jste nějaký druh kontaktu se zvláštním agentem Dupreem?“

Amaia si skousla vnitřní ret a zadržela svou odpověď, zatímco si v duchu opakovala rozhovor, který vedla s agentem Johnsonem před měsícem a v němž ji upozornil, aby se v jakémkoli ohledu týkajícím se Dupreeho zdržela používání oficiální linky a aby mu zavolala na zvláštní číslo, které jí poskytl. Pomyslela si, že když se jí podařilo mluvit s Dupreem, jeho hlas k ní doléhal vzdáleně a byl provázen mnoha ozvěnami. Hovory se přerušovaly a dokonce z displeje zmizela informace o hovoru, jako by k němu nikdy nedošlo. A k tomu bylo třeba přidat varování z ústředí FBI, když je Jonan vystopoval a odhalil jejich původ v Baton Rouge v Louisianě. Kromě toho Johnson položil otázku, jako by si nevzpomínal, že mu v tom rozhovoru řekla, že Dupree vždycky reaguje na její volání. V každém případě, pokud se s ním spojili v téhle chvíli, bylo to proto, že věděli, že s ním právě mluvila, a sdělení o jejím přijetí do kurzu nebylo nic jiného než pouhá výmluva.

„Ne moc často, ale občas mu zavolám, abych ho pozdravila, jako vám,“ řekla, aby to působilo bezvýznamně.

„Mluvil s vámi agent Dupree o případě, na němž pracuje?“

Vypadalo to, že otázky jsou převzaté z dotazníku o interních záležitostech.

„Ne, dokonce ani nevím, že nějaký nový případ má.“

„Pokud se s vámi agent Dupree znovu spojí, mohla byste nám to dát vědět?“

„Vy mi naháníte strach, Johnsone, děje se něco?“

„Nic vážného, v posledních dnech nám dalo trochu práci na agenta Dupreeho natrefit. Je to běžná věc, určitě se situace trochu zkomplikovala a kvůli bezpečnosti dal přednost tomu nás

nekontaktovat, ale nemusíte si dělat starosti, paní inspektorko. Ano, budeme vám vděční, když nám okamžitě sdělíte, pokud vám Dupree zavolá.“

„Sdělím, agente Johnstone.“

„Mnohokrát děkuji, paní inspektorko, očekáváme, že vás tu brzy uvidíme.“

Zavěsila a čekala ještě deset minut nehybně ve voze, dokud telefon opět nezazvonil. Když to udělal, spatřila na displeji číslo, které si pamatovala jako Johnsonovo soukromé.

„K čemu to všechno je?“

„Už jsem vám říkal, že Dupree má svérázný způsob práce. Už nějakou dobu nás neinformuje, to není nic divného, znáte to, když se člověk někam infiltruje, může být složité najít vhodný okamžik a ozvat se, ale doba, která uběhla ve spojitosti s poněkud nevhodným jednáním agenta Dupreeho, vede k podezření, že byla porušena bezpečnost jeho identity.“

„Myslíte si, že mohl být odhalen?“

„To je oficiální verze, ale mají podezření, že byl do něčeho zatažen.“

„A co soudíte vy?“ zeptala se, aby zmapovala terén, v němž se pohybovala, a říkala si, do jaké míry může Johnsonovi důvěřovat, jak si může být jista, že jeho druhý telefonát není nahráván stejně jako ten první.

„Myslím, že Dupree ví, co dělá.“

„To si myslím i já,“ souhlasila s veškerou energií, jaké byla schopna, ačkoli v hlavě se jí opět ozvaly ty neskutečné výkřiky, které uslyšela, když Dupree zvedl telefon.

10

Strávili odpoledne v nákupním středisku na Francouzské silnici pod záminkou nákupu oblečení pro Ibaie a utekli tak před zimou, která přinesla mlhu, a ta s padajícím večerem houstla a sotva jim dovolila dohlédnout na druhý břeh řeky, když se vydali z domu na večeri. V Santxoteně bylo dost rušno, z velké jídelny doléhalo šumění smíchu a rozhovorů, které je obklopily, jakmile prošli dveřmi. Vždycky požádali o stůl poblíž kuchyně, která byla do jídelny otevřená, takže bylo možno pozorovat organizovanou práci tří generací žen, které se pohybovaly po prostoru, aniž by jedna druhé vadila, jako by měly tisíckrát nazkoušenou choreografii viktoriánského dvora stvrzenou neposkvřenými bílými zástěrami, které nosily přes černou uniformu.

Vybrali si víno a několik minut si jenom vychutnávali prostředí restaurace. Nevrátili se k rozhovoru o tématu pohřbu a během odpoledne se vyhýbali střetu s napětím, které se mezi oběma vznášelo ve vzduchu, protože věděli, že je čeká rozhovor, a v mlčenlivé a tiché shodě ho odsunuli, až budou sami.

„Jak pokračuje vyšetřování?“ zeptal se James.

Několik vteřin se na něj nerozhodně dívala. Od chvíle, kdy se stala policistkou, uplatňovala pravidlo nemluvit doma o podrobnostech své práce. Všichni věděli, že se nemají ptát, a ona uplatňovala toto pravidlo bez výjimky. V žádném případě

nechtěla den za dnem diskutovat s Jamesem o temných stránkách a stejně tak cítila, že existují úseky její minulosti, které James sice zná, ale je lepší o nich nemluvit. Jaksi vždy věděla, že všechno, co má něco společného s jejím dětstvím, má být zahaleneno mlčením, a podvědomě to celá léta skrývala pod falešným zdáním normalnosti. Když se protrhly hráze, které zadržovaly tu hrůzu, a dovedlo ji to téměř k šílenství, upřímnost k manželovi byla ve zdi strachu skulinou, která umožnila, aby se dovnitř dostalo světlo a pro oba vytvořilo prostor k setkávání. Prostor, který ji obratem dokázal přenést do světa, kde ji dávní upíři nemohli dosáhnout, dokud stála na stráži.

Ale to věděla vždy. Strach neodejde, nezmezí, jenom poodejde několik kroků na nějaké vlhké a tmavé místo a tam zůstane, čeká, okleštěný na cosi jen o málo většího než malá červená LED žárovka, kterou člověk vidí, i když nechce, přestože to popírá, protože jinak se nedá žít. A věděla také, že strach je soukromé vlastnictví, že upřímnost, která člověku dovolí ho pojmenovat a ukázat, nestačí, aby se ho zbavil, dokonce ani, aby ho sdělil. Věřila, že láska zmůže všechno, že bude stačit otevřít dveře, které jí dovolí ukázat se před ním s veškerou zátěží své minulosti.

Tedž, když seděla naproti Jamesovi, dál viděla hezkého chlapce, do něhož se zamilovala, sebevědomého a optimistického umělce, kterého se nikdy nikdo nepokoušel zabít, a jeho prostý a trochu dětinský způsob uvažování, který ho udržoval na bezpečné linii, kde ho nemohla zasáhnout bída světa, a tak věřil, že když se obrátí list, když se pohrbí minulost, nebo když se několik měsíců vypráví psychiatrovi, že člověka chtěla jeho matka sníst, dotýčný se může „vyléčit“ ze strachu, žít ve světě zelených luk a modrého nebe podepřených pouhou vůlí, že to tak bude. Přesvědčení, že štěstí je rozhodnutí, jí připadalo tak bláhové, že si sotva dokázala představit, jak mu má sdělit

svůj názor, aby nevypadal urážlivě. Věděla, že James to nechce vědět, že když se ptá, jak to jde v práci, nemá v úmyslu poslouchat vysvětlování, jak vyslychala jednoho psychopata o tom, kde se zdržuje její matka, nebo o mrtvole její zmizelé sestry.

Usmála se, než odpovíděla, protože ho milovala, protože takový způsob vidění světa ji pořád fascinoval a protože věděla, že milovat taky znamená snažit se milovat.

„Dost pokročilo, myslím, že za pár dní případ uzavřeme,“ odpověděla.

„Dneska jsem mluvil s otcem,“ vysvětlil „V poslední době se necítil zdravotně dobře. Matka naléhala, aby se nechal pořádně vyšetřit, a našli mu srdeční vadu.“

„Ach, Jamesi! Je to vážné?“

„Ne, dokonce i matka je klidná. Sama mi to vysvětlila. Otec trpí počáteční fází arteriosklerózy a ucívá se mu věnčitá tepna. Jako řešení mu chtějí dát by-pass, je to plánovaná operace, téměř preventivní, má zabránit tomu, aby ho v budoucnu nepostihl infarkt. A bude muset přestat pracovat, to ano. Matka ho už nějakou dobu nutí, aby předal přímé řízení podniku, ale jeho těší být zaměstnaný, a dokud se cítí dobře, pořád to odkládal, teď toho konečně bude muset nechat. Skoro bych řekl, že se matka raduje. Už mi vykládala o několika cestách, které s ním chce podniknout, až se otec zotaví po operaci.“

„Doufám, že všechno dobře dopadne, Jamesi, a jsem ráda, že to všichni tak berete. Kdy ho budou operovat?“

„Příští pondělí. Proto se tě ptám, jak ti to pokračuje v práci. Rodiče neviděli Ibaie od křtu, a tak jsem si myslel, že byste s Ibaiem mohli jet se mnou.“

„Víš...“

„Myslím, že bychom mohli odjet po pohřbu. Tvoje sestra se dopoledne u nás zastavila a řekla nám, že to bude určitě v pátek. Zítra nám to potvrdí. Byli bychom tam jenom čtyři dny

a nemyslím, že by měl být problém, aby sis v tomhle ročním období vzala dovolenou.“

Příliš mnoho rozdělaných věcí, příliš mnoho věcí k uspořádání. Bylo jisté, že oficiální vyšetřování se uzavře za několik dní, ale je tu další téma. Dokonce si ani nebyla jistá, zda je vhodné, aby jela na kurz do Quantika, ještě nedostala potvrzení od komisaře a nechtěla Jamesovi nic říkat.

„Nevím, Jamesi... Musela bych si to promyslet.“

Úsměv mu zamrzl na tváři.

„Amaio, je to pro mě důležité,“ dodal velmi vážně.

Okamžitě pochopila poselství. Dalo se předvídat už předcházejícího dne. Má potřeby, má plány, vyžaduje místo v jejím životě. V hlavě jí vyvstal obrázek hromad stavebního materiálu před Juanitaeneou, s nimiž se nepohnulo, a Yáñezův hlas, jak říká: „Dům není domov.“

Natáhla ruku přes stůl a dotkla se jeho.

„Jistě, pro mě taky,“ řekla a pokusila se usmát. „Hned zítra vyplním žádost. Jak říkáš, nemyslím, že by mi dělali potíže, v zimě dovolenou nikdo nechce.“

„Senzace,“ odpověděl James rozradostněně. „Už jsem koukal na letenky, jakmile to budeš mít potvrzené, koupím je.“

Po zbytek večere plánoval cestu nadšen pomyšlením, že poprvé vezme Ibaie do Spojených států. Amaia ho poslouchala.

Vnímala na kůži jeho horký dech a důkaz jeho blízkosti zažehl její nejhlubší touhu. Řekl něco, čemu nerozuměla, i když to bylo jedno. V jeho mužném hlase bylo něco čarovného. Připomínala si výraznou linii jeho rtů, vlhkých silných úst a jeho typický úsměv, který ji vždy dokázal vyvést z míry. Vdechovala vlahé teplo jeho kůže a toužila po něm, toužila po něm, jako se touží po nemožném, se zavřenýma očima, zatajeným dechem a smysly podřízenými potěšení. Cítila, jak ji jeho vlhké rty líbají na krk, žhnou a pomalu postupují jako láva vylévající se z kráteru sopky. Každý její nerv se zuřivě zmítal mezi rozkoší a bolestí, žádala víc, toužila po dalším, chloupky na šíji se jí ježily, kůže na bradavkách se stahovala a mezi nohama cítila žár. Otevřela oči a zmateně se rozhlédla kolem. Lampička, kterou vždycky nechávala rozsvícenou, když spala, jí umožnila rozeznat známý prostor ložnice v Engrasině domě. Tělo se jí poplašeně napjalo. James vedle jí šeptal do ucha a dál ji líbal.

Už byl den a Ibai byl vzhůru. Slyšela ho, jak se převrací v postýlce a vydává tiché zvuky, které doprovázely kopání, s nímž se vždy probouzel a jímž se dokázal úplně odkopat a přemístit pokrývku do nohou postýlky. Neotevřela oči. Dalo jí velkou práci po milování usnout a teď cítila těžká víčka a lenivý a klidný

pocit usilující o prodloužení spánku aspoň o pět minut. Slyšela Jamese, jak vstává, bere dítě do náručí a šeptá mu.

„Máš hlad? Necháme maminku ještě chvilku spát.“

Slyšela je, jak vycházejí z pokoje, záměrně se tam zdržela a marně se snažila vrátit do pokojného a prázdného stavu, v němž nejsou sny a v němž mohla odpočívat. Náhle si vzpomněla, že se jí zdálo o Markinovi, a přestože nikdo tak jako ona nevěděl, že člověk není pánem svých snů, že jak ty nejpříjemnější sny, tak i nejmučivější noční můry pramení na záhadném místě, kam se nedá dostat, ani ho ovládat, cítila se vinna, a zatímco o tom už zcela probuzená uvažovala, znechucena tím, že se musela vzdát klidu těch pěti minut navíc, věděla, že pocit viny nepochází z toho, že se jí zdálo o Markinovi, ale z toho, že se milovala s manželem podnícena touhou, kterou v ní probouzel Markina.

James vešel do pokoje se sklenicí kávy s mlékem a téměř ve stejné době Amaia telefon zavibroval na stolku a začal vydávat nepřijemný zvuk.

„Dobrý den, Iriarte.“

„Dobrý den, paní inspektorko. Právě volali z vězení v Pamploně. Berasateguiho objevili mrtvého v jeho cele.“

Zavěsila, vylezla z postele a vzala si kávu. Přitom se upravovala a vypravovala. Nerada to takhle dělala, už jako mladá studentka si osvojila zvyk dát si v klidu kávu v posteli. Nesnášela po ránu spěch, vždycky to bylo předzvěstí špatného dne.

Ředitel věznice čekal u vchodu. Způsob, jakým přecházel z jedné strany na druhou jako divoké zvíře v kleci, svědčil o jeho znepokojení. S profesionálním výrazem jim podal ruku a pozval je do své pracovny, což Amaia odmítla, a hned poté požádala, aby jí co nejdříve ukázali mrtvolu.

Zaměstnanec věznice šel před nimi a na každé kontrole jim umožnil průchod, až došli na oddělení izolace. Strážce hlídkující u masivních dveří jim pomohl rozeznat Berasateguiho celu.

„Lékař nenašel na mrtvole žádnou známku násilí,“ vysvětlil ředitel. „Byl izolován na žádost soudce a od včerejška s nikým nemluvil.“ Pokynul strážci, aby jim dveře otevřel, a dal jim přednost.

„Ale někdo musel vejít dovnitř,“ namítl inspektor Montes. „Přinejmenším aby ověřil, že je mrtvý.“

„Dozorce viděl, že se nehýbe, a uvědomil nás. Uvnitř byl jen vězeňský lékař, který potvrdil úmrtí, a já, a okamžitě jsme vám zavolali. Myslím, že všechno ukazuje na přirozenou smrt.“

Cela postrádající jakékoli osobní předměty vypadala čistě a uklizeně. Ložní prádlo bylo vypnuté jako na vojenském kavalci a na něm ležel na zádech doktor Berasategui zcela oblečen, včetně bot. Obličej měl uvolněný a oči zavřené. V cele bylo cítit lékařův parfém, ale urovnané šaty a dokonalost, s jakou měl ruce zkřížené na prsou, evokovaly nabalzamovanou mrtvolu.

„Říkáte přirozenou?“ podivila se Amaia. „Tomuhle člověku bylo třicet šest let a udržoval se ve formě, dokonce měl doma i tělocvičnu. Kromě toho to byl lékař, kdyby byl nemocný, byl by první, kdo by to věděl, nemyslíte?“

„Musím uznat, že je to nejlépe vypadající mrtvola, jakou jsem kdy viděl,“ poznamenal Montes a obrátil se k Zabalzovi, který světelným kuželem svítilny přejížděl obvod cely.

Amaia si natáhla rukavice, které jí podal nižší inspektor Etxaide, došla ke kavalci a mlčky pozorovala mrtvolu, dokud si po několika minutách neuvědomila, že jí za zády stojí doktor San Martín.

„Copak to tu máme, paní inspektorko? Lékař říká, že nevykazuje známky násilí, naznačuje, že to úmrtí může být přirozené.“

„Nejsou tu předměty, kterými by se mohl zranit,“ poznamenal Montes, „a vypadá dobře, pokud to nebyla přirozená smrt, vůbec netrpěl.“

„Tak jestli nic jiného nemáte, odvezu si ho. Lékař už potvrdil smrt, takže další vám řeknu po pitvě.“

„Nebyla přirozená,“ zasáhla Amaia. Všimla si, jak všichni mlčí a dokonce jí připadalo, že slyšela Zabalzu odfrknout. „Podívejte, zaujal polohu přesně uprostřed kavalce. Oblečení je narovnané, boty obuté a čisté. Pozice rukou je přesně taková, jakou chtěl, abychom při vstupu viděli. Tenhle člověk byl marnivý a samolibý Narcis, který nechtěl dovolit, abychom ho našli v méně důstojné nebo pokořující pozici.“

„Sebevražda neodpovídá narcistickému chování,“ poznamenal nesměle Jonan.

„Ano, to vím, právě to mě přimělo pochybovat, když jsme vešli. Odpovídá a neodpovídá. Na jedné straně sebevražda není vlastní marnivé osobnosti, ale na druhé je to tak, jak si myslím, že by to udělal narcista...“

„A jak to udělal? Neexistuje nic, co by naznačovalo, že by si to mohl způsobit sám,“ řekl Zabalza.

San Martín puzen zvědavostí se přiblížil k mrtvole a prohmatal jí krk. Zvedl jí víčka a pohlédl dovnitř do úst.

„Všechno nasvědčuje srdečnímu selhání, nicméně je jisté, že to byl mladý člověk a ve velmi dobré formě. Pokud jde o to ostatní, mrtvola nevykazuje skvrny na kůži, zranění způsobená obranou, nebo známky utrpení. Dělá to dojem,“ pravil a pohlédl na všechny přítomné, „že se tu prostě položil a zemřel.“

Amaia přikývla.

„Máte pravdu, doktore, to je přesně to, co udělal, položil se tu a zemřel, ale musel mít pomoc. Od které hodiny byl izolován?“ zeptala se a obrátila na ředitele.

„Od jedenácti, jakmile jsem přijal telefonát soudce. Já jsem